REACTIENOTA OVERLEG EN INSPRAAK BESTEMMINGSPLAN LEMMER - LEMSTERVAART

Reactienota Overleg en Inspraak
Bestemmingsplan Lemmer - Lemstervaart

Code 103402 / 30-08-13

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE **blz**

1. INLEIDING

Het College van burgemeesters en wethouders van gemeente Lemmer heeft besloten om het voorontwerpbestemmingsplan Lemmer - Lemstervaart vrij te geven voor overleg en inspraak. Op 11 mei 2011 is het voorontwerpbestemmingsplan toegezonden aan de overlegpartners. Hen is verzocht een eventuele reactie schriftelijk voor 22 juni 2011 kenbaar te maken. Er zijn zes overlegreacties ingediend. In hoofdstuk 2 wordt hiervan een samenvatting gegeven, met een gemeentelijke beantwoording.

Daarnaast heeft het voorontwerpbestemmingsplan van 12 mei 2011 tot en met 23 juni 2011 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode kon een ieder schriftelijk inspraakreacties indienen. Er is één inspraakreactie binnen gekomen. In hoofdstuk 3 wordt hiervan een samenvatting gegeven, met een gemeentelijke beantwoording.

2. OVERLEG

In het kader van het overleg, zoals genoemd in artikel 3.1.1. van het Besluit ruimtelijke ordening is het voorontwerpbestemmingsplan toegezonden aan:
1. provincie Frylân;
2. VROM-Inspectie;
3. wetterskip Frylân;
4. waterschap Zuiderzeeland;
5. brandweer Frylân;
6. gemeente Noordoostpolder.

De instanties die genoemd zijn onder 1 en 6 hebben aangegeven geen opmerkingen te hebben. De instanties 2 tot en met 5 hebben wel een inhoudelijke reactie ingediend. De reacties zijn hieronder samengevat en voorzien van een gemeentelijke beantwoording.

Ad 2. VROM-Inspectie
Door het oostelijk deel van het plangebied loopt een aardgastransportleiding. Omdat het groepsrisico niet wijzigt is het groepsrisico niet verantwoord. Uit meerdere uitspraken van de Raad van State blijkt dat ook bij een conserverend bestemmingsplan, waarin kwetsbare objecten liggen binnen de invloedszone van inrichtingen die onder het Bevi vallen, rekening gehouden moet worden met de richtwaarde uit het Bevi. Dit komt neer op een berekening van het groepsrisico. In hoeverre het groepsrisico vervolgens verantwoord moet worden hangt af van de hoogte van het groepsrisico. Omdat het Bevb dezelfde systematiek hanteert als het Bevi is de VROM-Inspectie van mening dat de uitspraken van de Raad van State ook gelden voor het Bevb. De VROM-Inspectie verzoekt daarom alsnog een berekening en verantwoording van het groepsrisico uit te voeren.

Reactie: In tegenstelling tot wat in het voorontwerp staat spelen er wel twee ontwikkelingen in het plangebied. Er wordt daarom een berekening naar de hoogte van het groepsrisico uitgevoerd. Vervolgens wordt het groepsrisico verantwoord.

In het bestemmingsplan staat dat de gemeenteraad het groepsrisico dat wordt veroorzaakt door het lpg-tankstation aan de Zeedijk 1 gaat verantwoorden. De VROM-Inspectie wijst er op dat dit een bevoegdheid is van het college. Tevens verzoekt de VROM-Inspectie om deze verantwoording in het ontwerpbestemmingsplan op te nemen.

Reactie: Inmiddels heeft de brandweer een advies gegeven naar aanleiding van het bestemmingsplan. Daarnaast is het bestemmingsplan voorgelegd aan het Bureau Externe Veiligheid Fryslân. Zij zijn in hun advies ingegaan op de relevante risicobronnen. Ook hebben zij het advies van de brandweer betrokken bij hun externe veiligheidsadvies. In het externe veiligheidsadvies wordt ook ingegaan op de verantwoording van het groepsrisico. Het advies wordt als bijlage bij het be-

stemmingsplan opgenomen. Het advies wordt betrokken bij de uiteindelijke verantwoording van het groepsrisico.

Aanpassing bestemmingsplan
De externe veiligheidsparagraaf in de toelichting van het bestemmingsplan wordt aangepast. Er wordt een berekening en verantwoording van het groepsrisico uitgevoerd.

Ad 3. Wetterskip Fryslân
Voor dit bestemmingsplan moet de normale procedure van de watertoets worden doorlopen. In dat kader heeft het waterschap een wateradvies opgesteld. Ze zijn er daarbij vanuit gegaan dat er geen ontwikkelingen spelen.

Het waterschap geeft aan dat het plangebied voor een deel in het beheersgebied van wetterskip Frylân ligt. Het andere deel ligt in het beheersgebied van waterschap Zuiderzeeland.

In het wateradvies noemt het waterschap het relevante waterbeleid. Verder wordt ingegaan om de primaire waterkering en de reserveringszone. Het waterschap adviseert de gemeente om hierover contact te zoeken met het waterschap. Verder gaat het waterschap in haar advies in op de onderhoudsstroken langs hoofdwatergangen, de gescheiden afvoer van afval- en regenwater, de waterkwaliteit en de Waterwet.

Reactie: In de waterparagraaf wordt aangegeven dat het plangebied ook in het beheersgebied van waterschap Zuiderzeeland ligt.

In het plangebied ligt een primaire waterkering. De gemeente zal contact opnemen met het waterschap om na te gaan welke beperkingen er voor het plangebied gelden. Met de overige aandachtspunten wordt voor zover nodig rekening gehouden. Het wateradvies wordt als bijlage bij de waterparagraaf opgenomen.

In tegenstelling tot wat in het voorontwerp staat spelen er wel twee ontwikkelingen in het plangebied. Voor deze ontwikkelingen wordt een afzonderlijke watertoetsprocedure doorlopen.

Aanpassing bestemmingsplan
De waterparagraaf in de toelichting van het bestemmingsplan wordt aangepast. Er wordt melding gedaan van het beheersgebied van waterschap Zuiderzeeland. Daarnaast wordt de paragraaf aangevuld met de watertoetsen voor de ontwikkellocaties.

Ad 4. Waterschap Zuiderzeeland
Het waterschap wil graag dat er toekomstige plannen langs watergangen natuurvriendelijke oevers worden aangelegd. Daarnaast geeft het waterschap aan dat in tegenstelling van wat in de waterparagraaf is aangegeven,

ook een groot deel van het plangebied valt in het beheersgebied van waterschap Zuiderzeeland.

Reactie: De regels van de bestemmingen die grenzen aan de bestemming 'Water' worden aangepast, door hier water op te nemen in de bestemmingsomschrijving. Hierdoor ontstaat er een uitwisselbaarheid met water en kunnen natuurvriendelijke oevers in de naastgelegen bestemmingen worden mogelijk gemaakt. Het is een omissie dat Zuiderzeeland niet wordt genoemd. Dit wordt aangepast.

Aanpassing bestemmingsplan
De regels van de bestemmingen die grenzen aan de bestemming 'Water' worden aangepast, door hier water op te nemen in de bestemmingsomschrijving. Daarnaast wordt de waterparagraaf van de toelichting van het bestemmingsplan aangepast door hier melding te maken van het beheersgebied van waterschap Zuiderzeeland. Daarnaast wordt de paragraaf aangevuld met de watertoetsen voor de ontwikkellocaties.

Ad 5. Brandweer Fryslân
De brandweer heeft een advies gegeven over het optimaliseren van de veiligheidssituatie. In het advies heeft de brandweer gekeken naar het plaatsgebonden risico, het groepsrisico, nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen, bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid. Samengevat komt het advies van de brandweer op het volgende neer:

- het opstellen van een volledige verantwoording van het groepsrisico;
- het onderzoeken van de mogelijkheden ter verbetering van de bluswatervoorziening;
- de verbeelding aanpassen zodat de veiligheidscontour rond het lpg-tankstation Van Staveren aansluit bij de wettelijke normen.

Reactie: In tegenstelling tot wat in het voorontwerp staat spelen er wel twee ontwikkelingen in het plangebied. Deze ontwikkelingen hebben ook invloed op externe veiligheid. Voor het gehele plangebied, inclusief de ontwikkelingen is een berekening naar de hoogte van het groepsrisico uitgevoerd. Vervolgens is ingegaan op de verantwoording van het groepsrisico. Bij de verantwoording van het groepsrisico is ook het advies van de brandweer betrokken. Voor de ontwikkelingen is een afzonderlijk advies gegeven door de brandweer.

Aanpassing bestemmingsplan
De externe veiligheidsparagraaf in de toelichting van het bestemmingsplan wordt aangepast.

3. INSPRAAK

Tijdens de periode dat het voorontwerpbestemmingsplan ter inzage lag konden burgers en belanghebbenden inspraakreacties indienen. Tijdens deze periode is één inspraakreactie ingediend. Deze reactie wordt hieronder samengevat en voorzien van een gemeentelijke beantwoording.

Wind vastgoedontwikkeling
Het college had voorgesteld om voor de ontwikkeling van de locatie aan de Tjalk een wijzigingsbevoegdheid op te nemen. De gemeenteraad heeft per amendement besloten dat een bestemmingsplanwijziging voor deze locatie een verantwoordelijkheid blijft van de raad. Een wijzigingsbevoegdheid is dan ook niet mogelijk. Dit baart Wind Vastgoedontwikkeling zorgen. De locatie is door een grondruil met de gemeente bij Wind in handen gekomen. In het Woonplan zijn 17 contigenten aan de locatie toegekend. De stedenbouwkundige setting van de locatie vraagt om specifieke oplossingen, waarmee het bijeenbrengen van planologie en planeconomie lastig is. Ondanks de beperkingen is er een ontwerp gemaakt waarin alle partijen vertouwen hebben. Momenteel worden er nog gesprekken gevoerd met diverse geïnteresseerde partijen. De functiewijziging die in het voorontwerpbestemmingsplan wordt voorgesteld van ‘Bijzondere Doeleinden’ naar ‘Groen’ bemoeilijkt het zoeken naar een afnemer van de locatie. Daarnaast heeft het besluit van de raad gevolgen voor de waarde van de grond. Bovendien kan de bestemming ‘Groen’ aanleiding geven voor planschade voor omwonenden. Daarom verzoekt Wind de gemeente om alsnog een andere bestemming aan de locatie toe te kennen.

Reactie: De gemeenteraad is op zich niet tegen een ontwikkeling van de locatie Tjalk. De gemeenteraad wil echter greep houden op de ontwikkeling die hier plaats gaat vinden. De raad vindt dat hij die greep kwijt raakt als de invulling van het gebied plaats gaat vinden via het opnemen van een wijzigingsbevoegdheid voor deze locatie. Daarom wil de raad - als democratisch gekozen orgaan - de besluitvorming over deze locatie bij zichzelf houden. Echter momenteel is er een concreet plan uitgewerkt door Wind. Dit plan is beoordeelt door de gemeente en goed bevonden. Deze ontwikkeling wordt in het bestemmingsplan opgenomen.

<u>Aanpassing bestemmingsplan</u>
Het ingediende plan heeft een positieve bestemming gekregen. Het woongebouw is concreet bestemd.

===

i1100918

VROM-Inspectie
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

> Retouradres Postbus 16191 2500 BD Den Haag

Het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Lemsterland
Postbus 2
8530 AA Lemmer

GEMEENTE LEMSTERLAND
NR.:
17 JUN 2011
Kl.nr.
RAPPEL

VROM-Inspectie
Directie Uitvoering
Programma Borging
Ruimtelijke Rijksbelangen

Postbus 16191
2500 BD Den Haag
Interne postcode 510
www.vrominspectie.nl

Contactpersoon
drs. J.L. Nieken

T 050 - 599 27 00
postbus.viruimtelijkeplannen
@minvrom.nl

Kenmerk
20110032469-HNI

Kopie aan
Het College van
Gedeputeerde Staten van
de provincie Fryslân
Postbus 20120
8900 HM Leeuwarden

Datum 16 JUNI 2011
Betreft advies artikel 3.1.1. Bro: voorontwerpbestemmingsplan Lemmer - Lemstervaart (*H44764)

Geacht college,

Op 11 mei 2011 heb ik uw verzoek ontvangen om advies op grond van artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening over het voorontwerpbestemmingsplan "Lemmer - Lemstervaart".

In de brief van 26 mei 2009 aan alle colleges van burgemeester en wethouders heeft de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) aangegeven over welke nationale belangen uit de Realisatieparagraaf Nationaal Ruimtelijk Beleid (RNRB, TK 2007-2008, 31500 nr. 1) gemeenten altijd overleg moeten voeren met het Rijk. Gemeenten verzoeken zelf de afzonderlijke rijksdiensten om advies. De VROM-Inspectie coördineert de rijksreactie over voorontwerpbestemmingsplannen, -projectbesluiten en -structuurvisies. Dit geldt ook voor voorontwerpomgevingsvergunningen waarbij sprake is van strijd met een bestemmingsplan of met een beheersverordening.

Het bovengenoemde plan geeft aanleiding tot het maken van de volgende opmerkingen, gelet op de nationale belangen zoals die zijn verwoord in de RNRB. Het nummer achter het nationaal belang verwijst naar het nummer in de RNRB.

Nationaal belang 02/40: Basiskwaliteit hoofdinfrastructuur
Buisleidingen
Zoals u aangeeft in de toelichting loopt er door het oostelijk deel van het plangebied een aardgastransportleiding. Binnen het invloedsgebied van deze buisleiding bevinden zich een groot aantal woningen. In de toelichting geeft u aan dat het groepsrisico niet wijzigt omdat het een conserverend plan is en dat u daarom het groepsrisico ook niet hoeft te verantwoorden.

Uit meerdere uitspraken van de Raad van State blijkt echter dat ook wanneer er sprake is van een conserverend bestemmingsplan waar, binnen het invloedsgebied van een inrichting die onder het Bevi valt, (beperkt) kwetsbare objecten aanwezig zijn er rekening gehouden moet worden met de richtwaarde uit het Bevi. Concreet betekent dat dat ook bij een conserverend plan het

VROM-Inspectie
Directie Uitvoering
Programma Borging
Ruimtelijke Rijksbelangen

Kenmerk
20110032469-HNI

groepsrisico in ieder geval berekend moet worden. In hoeverre daarna het groepsrisico verantwoord moet worden is afhankelijk van de hoogte van het groepsrisico.

Omdat het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb) dezelfde systematiek als het Bevi hanteert, ben ik van mening dat deze uitspraken van de Raad van State in het kader van het Bevi ook van toepassing zijn op het Bevb. Ik verzoek u dan ook alsnog een berekening en verantwoording van het groepsrisico uit te voeren. Voor de volledigheid verwijs ik u daarbij naar de 'Handreiking verantwoordingsplicht groepsrisico'.

Nationaal belang 09: Milieukwaliteit en externe veiligheid
LPG-tankstations
Uit het externe veiligheidsonderzoek blijkt dat het groepsrisico van het LPG-tankstation aan de Zeedijk 1 de oriëntatiewaarde overschrijdt. In het externe veiligheidsonderzoek worden maatregelen voorgesteld om de risico's te beperken. In de toelichting geeft u daarbij aan dat de gemeenteraad deze mogelijke maatregelen zal betrekken bij het besluit omtrent de verantwoording van het groepsrisico. Ik wijs u er op dat niet de gemeenteraad, maar het college van burgemeester en wethouders zich moet verantwoorden over het groepsrisico en daarbij eventueel aanvullende maatregelen neemt. Ik verzoek u dat dan ook te doen in de toelichting van het ontwerpbestemmingsplan en daarbij het advies van de regionale brandweer te betrekken.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd is vermeld.

Ik vertrouw erop dat u de opmerkingen op een adequate wijze zult verwerken in het bestemmingsplan.

Hoogachtend,
de directeur-inspecteur van het
Inspectoraat-Generaal VROM,

mr. R.J.M. van den Bogert

i1100936

GEMEENTE LEMSTERLAND
NR.:
27 JUN 2011
Kl.nr.
RAPPEL

provinsje fryslân
provincie fryslân

postbus 20120
8900 hm leeuwarden
snekertrekweg 1
telefoon: (058) 292 59 25
telefax: (058) 292 51 25
www.fryslan.nl
e-mail: provincie@fryslan.nl

provinsje fryslân

College van burgemeester en wethouders
van de gemeente Lemsterland
Postbus 2
8530 AA LEMMER

Leeuwarden, 21 juni 2011
Verzonden, 24 JUN 2011

Ons kenmerk : 00959454
Afdeling : Ruimte
Behandeld door : G. van der Wielen-Berg / (058) 292 57 78 of g.vanderwielen@fryslan.nl
Uw kenmerk :
Bijlage(n) :

Onderwerp : voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart

Geacht college,

Op 11 mei 2011 is bovengenoemd plan ter advisering ontvangen.

De provinciale belangen in het plan zijn op een juiste wijze verwerkt.

Het plan geeft ook overigens geen aanleiding tot het maken van opmerkingen.

Wanneer het plan in de ontwerpfase niet wezenlijk wordt gewijzigd, is toezending van het ontwerpplan aan Gedeputeerde Staten niet nodig.

Hoogachtend,

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

drs. M.H.J. Stijnen
Hoofd afdeling Ruimte

Ons kenmerk: 00959454

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

DATUM
28 juni 2011

BEHANDELD DOOR
mw. T.S. van den Brink

ICT NUMMER
i1100974

GEMEENTE LEMSTERLAND
NR.:
- 1 JUL 2011
Kl.nr.
RAPPEL

Gemeente Lemsterland
Sector grondgebied
Mevrouw A. Daan
Postbus 2
8530 AA LEMMER

ONDERWERP
wateradvies bestemmingsplan Lemmer-Lemstervaart

ONS KENMERK
PWB/138860

ONS ZAAKNUMMER

BIJLAGEN

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

VERZONDEN
30 JUN 2011

Geachte mevrouw Daan,

In het kader van het ambtelijk vooroverleg, als bedoeld in artikel 3.1.1. van het Besluit op de Ruimtelijke Ordening, hebben wij van u bestemmingsplan Lemmer - Lemstervaart ontvangen. Via deze brief geven wij een reactie op het plan.

Wij verzoeken u in het plan op te nemen, dat bij toekomstige plannen in de buurt van de watergang rekening gehouden moet worden met het aanleggen en ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers. Zoals vermeld in het waterplan Lemmer.

Tevens willen wij u melden dat in het bestemmingsplan staat dat het plan in het beheersgebied van het Wetterskip Fryslân ligt. De Lemstervaart ligt voor een groot gedeelte ook in het beheersgebied van Waterschap Zuiderzeeland.

Graag zien wij deze aanpassingen terug in de waterparagraaf.

Mocht u naar aanleiding van deze brief vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met mevrouw T.S. van den Brink van Waterschap Zuiderzeeland, bereikbaar via e-mail t.vandenbrink@zuiderzeeland.nl.

Hoogachtend,

het college van Dijkgraaf en Heemraden,
namens dit college,

het hoofd van de afdeling
Planvorming Waterbeheer,

ir. R. van Wolfswinkel.

ADRES WATERSCHAPSHUIS
Postbus 229 - 8200 AE Lelystad
Lindelaan 20 - 8224 KT Lelystad
www.zuiderzeeland.nl
T (0320) 274 911
F (0320) 247 919
waterschap@zuiderzeeland.nl

Agnes Daan

Van:	Brink, Tineke van den [t.vandenbrink@zuiderzeeland.nl]
Verzonden:	woensdag 29 juni 2011 15:09
Aan:	Agnes Daan
Onderwerp:	RE: bestemmingsplan Lemmer- Lemstervaart
Opvolgingsmarkering:	Opvolgen
Markeringsstatus:	Rood

Geachte mevrouw Daan,

U had nog een vraag ten aanzien van het informele wateradvies.
Het ging om het volgende stuk tekst:

"Het Waterschap Zuiderzeeland verzoekt u in het plan op te nemen dat bij toekomstige plannen in de buurt van de watergang rekening gehouden moet worden met het aanleggen en ontwikkelen van natuurvriendelijke oevers. Zoals vermeld in het waterplan Lemmer."

Hiermee kan rekening gehouden worden in het bestemmingsplan door naast het water de bestemming 'groen' aan te geven. Het gaat hier om de gebieden waar ruimte is tot het aanleggen van natuurvriendelijk oevers. Wij zien dit graag terug zodat bij verdere ontwikkelingen ruimte is gereserveerd voor deze oevers. Daar waar geen ruimte meer is voor natuurvriendelijke oevers geldt dit niet.

Hopende u zo voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Tineke van den Brink
Beleidsadviseur Watertoets
afdeling Planvorming waterbeheer

Waterschap Zuiderzeeland
Adres: Lindelaan 20, 8224 KT Lelystad
Postbus 229, 8200 AE Lelystad
E-mail: t.vandenbrink@zuiderzeeland.nl
Tel: (0320) 274 879
Fax: (0320) 247 919

Werkdagen: ma t/m do

Kijk ook eens op onze site: www.zuiderzeeland.nl

Van: Agnes Daan [mailto:A.Daan@lemsterland.nl]
Verzonden: woensdag 22 juni 2011 9:39
Aan: Brink, Tineke van den
Onderwerp: RE: bestemmingsplan Lemmer- Lemstervaart

Geachte mevrouw Van den Brink,

Bedankt voor uw mail. Als we volgende week daadwerkelijk de officiële reactie krijgen, dan is een voorlopige reactie per mail een prima optie. Ik zie het graag deze week verschijnen.

Met vriendelijke groet,

Agnes Daan
Juridisch Beleidsmedewerkster ROV

Gemeente Lemsterland,
sector Grondgebied
Postbus 2
8530 AA Lemmer
Tel.: (0514) 567 588

Van: Brink, Tineke van den [mailto:t.vandenbrink@zuiderzeeland.nl]
Verzonden: dinsdag 21 juni 2011 17:11
Aan: Agnes Daan
Onderwerp: bestemmingsplan Lemmer- Lemstervaart

Geachte mevrouw Daan,

In verband met de drukte voor de zomer lukt het mij niet om voor 22 juni een reactie te geven op bestemmingsplan Lemmer- Lemstervaart.
Is het mogelijk om vrijdag as. een voorlopige email reactie te geven zodat u week 26 de officiële brief van ons ontvangt?

Mijn excuus voor de opgelopen vertraging.

Met vriendelijke groet,

Tineke van den Brink
Beleidsadviseur Watertoets
afdeling Planvorming waterbeheer

Waterschap Zuiderzeeland
Adres: Lindelaan 20, 8224 KT Lelystad
Postbus 229, 8200 AE Lelystad
E-mail: t.vandenbrink@zuiderzeeland.nl
Tel: (0320) 274 879
Fax: (0320) 247 919

Werkdagen: ma t/m do

WATERSCHAP ZUIDERZEELAND

Kijk ook eens op onze site: www.zuiderzeeland.nl

i1100998

VETTERSKIP FRYSLÂN

GEMEENTE LEMSTERLAND

JUL 2011

Gemeente Lemsterland
T.a.v. mevrouw A. Daan
Postbus 2
8530 AA LEMMER

VERZONDEN 07 JULI 2011

Leeuwarden, 5 juli 2011
Bijlage(n): Overzichtstekening

Ons kenmerk: WF1109833
Tel: 058-292 2816 / R. Tamminga

Cluster Plannen
Uw kenmerk:

Onderwerp:
Wateradvies voorontwerpbestemmingsplan Lemstervaart

Geachte mevrouw Daan,

Op 13 mei 2011 ontvingen wij de bekendmaking van de ter inzage ligging van het voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart te Lemmer. Uit de digitale watertoets is gebleken dat voor dit plan de normale procedure moet worden doorlopen. In de normale procedure wordt door Wetterskip Fryslân een wateradvies opgesteld waarin wordt ingegaan op de specifieke punten van het betreffende plan. Wij zijn er bij het opstellen van dit wateradvies vanuit gegaan dat geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt. In dit wateradvies geven wij aan welke punten vanuit het aspect water in het plangebied van toepassing zijn. Bij concrete ontwikkelingen en bij het gebruik maken van eventuele ontheffingsregels, afwijkingsregels of wijzigingsbevoegdheden moet opnieuw een wateradvies worden aangevraagd. Als bijlage bij dit advies sturen wij een kaart mee waarop de wateraspecten in Lemstervaart staan aangegeven. Deze wateraspecten lichten wij in deze brief nader toe.

Beheersgebied waterschap
Het plangebied ligt voor een klein gedeelte in het beheersgebied van Wetterskip Fryslân. Voor het overige valt het plan onder de verantwoordelijkheid van waterschap Zuiderzeeland. Wij adviseren u om dit plan in het kader van de Wro/Bro ook aan waterschap Zuiderzeeland voor te leggen.

Waterbeleid
In het Waterhuishoudingsplan (WHP) van de provincie Fryslân en het Waterbeheerplan (WBP) van Wetterskip Fryslân staat vermeld hoe de provincie en het waterschap vorm willen geven aan het waterbeheer in de periode 2010-2015. In het WHP staan doelen die de provincie Fryslân in de planperiode wil bereiken. Het plan geeft kaders voor het waterbeheer, dat door het waterschap, gemeenten en andere partijen wordt uitgevoerd. In het WBP staan de maatregelen die Wetterskip Fryslân van 2010-2015 neemt om het watersysteem op orde te houden en te verbeteren.
Waterveiligheid, voldoende water en schoon water. Deze drie thema's vormen de basis voor het waterbeheer in Fryslân. De provincie Fryslân en Wetterskip Fryslân werken hier samen aan.

Beide plannen zijn beschikbaar via www.fryslanleeftmetwater.nl

Wetterskip Fryslân
Postbus 36, 8900 AA Leeuwarden
Telefoon: 058 - 292 22 22 - Fax: 058 - 292 22 23

WSF07-0906

Primaire keringen en reserveringszone
Het noordwestelijke deel van het plangebied ligt in de beschermingszone van de primaire keringen. Voor het uitvoeren van werkzaamheden in deze zone is een watervergunning nodig. Meer informatie hierover vindt u onder *Waterwet* in deze brief.

De verwachte zeespiegelstijgingen zullen gevolgen hebben voor de waterpeilen in de Waddenzee en het IJsselmeer. Daarom zullen er nu en ook in de toekomst dijkverbeteringstrajecten worden aangewezen. Voor die verbeteringen is langs de primaire keringen ruimte gereserveerd, de reserveringszone. De reserveringszone is een zone die gehanteerd wordt door de provinsje Fryslân en is vastgelegd in het Waterhuishoudingsplan. Het advies is om contact op te nemen met mevr. S. Hoekstra (s.s.hoekstra@fryslan.nl) van de provinsje Fryslân, zodat zij u kan informeren over het bouwbeleid dat van kracht is binnen de reserveringszone.

Hoofdwatergang
In het plangebied liggen hoofdwatergangen van Wetterskip Fryslân. De hoofdwatergangen hebben een belangrijke aan-, af- en doorvoer functie. Voor het onderhoud van deze watergangen is een obstakelvrije zone van 5 meter vanaf de oever noodzakelijk. In dit gebied mag niet worden gebouwd.

Afvalwater- en regenwatersysteem
Om het aantal overstortingen van rioolwater en de belasting van rioolwaterzuiveringen te beperken, is een belangrijk uitgangspunt om regenwater en rioolwater zoveel mogelijk gescheiden af te voeren.

Ten aanzien van de onderhoudswerkzaamheden aan het rioolstelsel verzoeken wij u de kansen te benutten om daken van woningen en gebouwen en perceelsverharding af te koppelen van de riolering, waarbij de afstromende neerslag wordt afgevoerd naar oppervlaktewater. Daken van woningen en gebouwen worden beschouwd als schone tot licht verontreinigde oppervlakken. Hiervoor geldt dat deze rechtstreeks op het oppervlaktewater kunnen worden afgekoppeld. Bij ondergrondse afkoppeling via een verzamelleiding dienen bemonsteringsvoorzieningen te worden toegepast om foutaansluitingen te kunnen voorkomen of te kunnen detecteren.

Ook parkeerterreinen/wegen kunnen afgekoppeld worden, indien geen extra vervuilende activiteiten plaatsvinden (markt e.d.). Ten aanzien van plannen voor het afkoppelen van hemelwater op het oppervlaktewater verzoeken wij u deze plannen af te stemmen met het waterschap. Hiervoor kunt u contact opnemen met mevrouw S. Raabe. Wijzigingen aan het rioolstelsel van het betreffende rioleringsgebied dient u door te geven aan Wetterskip Fryslân. Hiervoor kunt u contact opnemen met de heer H. J. Kiewiet.

Waterkwaliteit
Om een goede kwaliteit van water te realiseren moet voorkomen worden dat milieubelastende stoffen in het oppervlaktewater terecht komen. De bouwwijze en onderhoudstechniek moeten emissievrij zijn. Tevens dient gebouwd te worden met milieuvriendelijk en duurzaam materiaal.

Waterwet
Voor alle ingrepen in de waterhuishouding moet tijdig een vergunning worden aangevraagd of een melding worden ingediend in het kader van de Waterwet. Onder ingrepen in het watersysteem worden ook het onttrekken van grondwater en het lozen daarvan op het oppervlaktewater verstaan. Op onze website www.wetterskipfryslan.nl/waterwet treft u meer informatie aan over de Waterwet en u kunt daar onder andere ook meldingsformulieren en het aanvraagformulier voor een watervergunning downloaden.

Procesafspraken
Wij gaan er van uit dat de in deze watertoets vermelde adviezen worden opgevolgd en meegenomen in de verdere planvorming. Wij vragen u om het wateradvies te communiceren met de initiatiefnemer. Wanneer de vermelde adviezen worden opgevolgd zien wij met betrekking tot het voorliggende plan geen waterhuishoudkundige bezwaren. Hierbij geven wij dan ook een positief wateradvies. De watertoetsprocedure is hiermee wat ons betreft afgerond.

De in deze brief genoemde personen zijn telefonisch bereikbaar via het algemene telefoonnummer van Wetterskip Fryslân: 058-292 22 22.

Hoogachtend,

het dagelijks bestuur van Wetterskip Fryslân,
namens deze,

drs. R. Smit,
manager Cluster Plannen.

1 Primaire keringen
2 Regionale keringen
3 Lokale keringen
4 Vrij voor bebouwd liggend land
5 Hoofdwatergangen
6 Grootwater beschermingsgebieden
7 Peilgebiedgrenzen
8 RWZI geuroontwikkeling
9 Rioolgemaling zone
Grens Wetterskip
Percelen (Kadaster)
Gebouwen (BGT)

Schaal: 1:5000

Datum: 23 jun 2011

Formaat: A4 liggend

Vervaardigd door:

WETTERSKIP FRYSLÂN
Postbus 38
8900 AA LEEUWARDEN
(058) 292 22 22
www.wetterskipfryslan.nl

i1100916

BRANDWEER
Fryslân

GEMEENTE LEMSTERLAND
NR.:
17 JUN 2011
Kl.nr.
RAPPEL

Gemeente Lemsterland
Aan het college van Burgemeester en Wethouders
T.a.v. : mevr. A. Daan
Postbus 2
8530 AA LEMMER

Postbus 612
8901 BK LEEUWARDEN
Reviusstraat 1
T 088 22 99 666
F 088 22 99 661
I www.brandweerfryslan.nl
E info@brandweerfryslan.nl

Datum	14 juni 2011	Behandeld door	R. de Groot
Onze referentie	BRWUIT11/145	Doorkiesnummer	(088) 22 99 602
Uw referentie		E-mail	r.degroot@brandweerfryslan.nl
Uw brief van	11 mei 2011	Bijlagen	1

Onderwerp: Advies externe veiligheid met betrekking tot voorontwerpbestemmingsplan Lemmer - Lemstervaart

Geacht College,

Op 11 mei 2011 heeft u aan ons ter advisering het bestemmingsplan "Lemmer - Lemstervaart" toegezonden, met de vraag eventuele opmerkingen aan u te richten.

In deze brief worden onze bevindingen en ons advies in hoofdlijnen weergegeven. Een nadere onderbouwing vindt u in de bijgevoegde toelichting. In ons advies richten wij ons op het optimaliseren van de veiligheidssituatie; wij gaan niet in op de vraag of het groepsrisico aanvaardbaar is.

Conclusies
Dit bestemmingsplan is conserverend van aard. In en in de directe nabijheid van het plangebied liggen meerdere risicobronnen.

De brandweer heeft in haar advies gekeken naar een aantal aspecten voor deze risicobron:
- plaatsgebonden risico
- groepsrisico
- nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen
- bestrijdbaarheid
- zelfredzaamheid

Onderstaand zijn de conclusies opgenomen.

LPG tankstations
In en in de nabijheid van het plangebied zijn twee LPG-tankstations aanwezig. Voor deze tankstations geldt dat:
- Beide stations een doorzet hebben van maximaal 1.000m³ per jaar
- Rondom het vulpunt een PR contour van 45 meter geldt.
- Er wordt voldaan aan de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico

Volgens berekeningen, uigevoerd door SAVE (2009), wordt de oriëntatiewaarde van het groepsrisico overschreden door het tankstation Slump aan de Zeedijk.

Ten aanzien van de externe veiligheid dient een volledige verantwoording van het groepsrisico plaatsvinden. Dit is momenteel nog niet gebeurd.

Vervoer van gevaarlijke stoffen
Nabij het plangebied vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats over de Rijksweg A6. Deze weg maakt onderdeel uit van het Basisnet weg. Voor deze weg gaat geen plasbrandaandachtsgebied (PAG) gelden. Voor deze weg geldt wel een toetsingszone van 200 meter. Dit betekent dat een toename van het groepsrisico binnen deze 200 meter dient te worden verantwoord.

Aangezien het bestemmingsplan conserverend van aard is, en er geen nieuwe ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt, is een verantwoording op basis van het vervoer van gevaarlijke stoffen niet verplicht.

Hoge druk aardgasleiding
Binnen het bestemmingsplan bevindt zich een hoge druk aardgasleiding van 8 inch, met een werkdruk van 40 bar en een dodelijk effectgebied van 95 meter. Binnen deze contour bevinden zich geen functies bedoeld voor verminderd zelfredzame personen, functies voor verminderd zelfredzame personen worden daarnaast ook niet mogelijk gemaakt.

Advies
In overeenstemming met bovenstaande conclusies adviseert Brandweer Fryslân om:

- Een volledige verantwoording van het groepsrisico op te stellen.
- Te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn ten aanzien van het realiseren van een betere bluswatervoorziening. Hierover zal de gemeente in contact moeten treden met de lokale brandweer.
- De verbeelding behorende bij het bestemmingsplan aan te passen zodat de veiligheidscontour rond het LPG tankstation Van Staveren aansluit bij de wettelijk geldende normen voor het plaatsgebonden risico.

Voor advies inzake de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van (zwaar) ongeval in het plangebied als gevolg van activiteiten die niet onder het Bevi, het Bevb of cRNVGS vallen, verwijzen wij u door naar brandweer Lemsterland.

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met dhr. R. de Groot van de afdeling Risicobeheersing, te bereiken via 088 – 22 99 602.

Graag willen wij van u vernemen hoe ons advies binnen uw organisatie wordt verwerkt. Deze informatie willen wij gebruiken bij de verdere ontwikkeling van onze adviestaak.

Een afschrift van deze brief zenden wij ter kennisname aan dhr. G. Sjoerdstra commandant van Brandweer Lemsterland.

BRANDWEER
Fryslân

Wij gaan ervan uit hiermee te hebben voldaan aan uw adviesaanvraag.

Hoogachtend,
namens het dagelijks bestuur van de Hulpverleningsdienst,

drs. J. Postma
Regionaal Commandant

Meilnoar foarút

Toelichting op het advies van Brandweer Fryslân

met betrekking tot de externe veiligheid in relatie tot het Bestemmingsplan Lemmer - Lemstervaart

R. de Groot

Inhoudsopgave

1. Inleiding

Het onderhavige document betreft een advies in relatie tot het groepsrisico en de externe veiligheid. Het gaat in dit geval over de externe veiligheid in relatie tot het bestemmingsplan Lemmer – Lemstervaart van de gemeente Lemsterland. In en in de nabijheid van het plangebied liggen een aantal risicobronnen die invloed hebben op de ruimtelijke ontwikkelingen in het bestemmingsplangebied.

1.1. De achtergrond

Met de vaststelling van het Bevi ('Besluit externe veiligheid inrichtingen') is het bevoegd gezag verplicht gesteld het bestuur van de regionale brandweer als adviseur te betrekken bij ruimtelijke besluiten op grond van artikel 13, lid 3. In het nieuwe Bevi is opgenomen dat o.a. bij ruimtelijke procedures binnen het 1% letaliteitgebied (invloedsgebied) verplicht advies aan de regionale brandweer/ veiligheidsregio gevraagd moet worden.
In de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen (cRvgs) is ook opgenomen, dat de regionale brandweer/ veiligheidsregio in de gelegenheid dient te worden gesteld advies uit te brengen over het groepsrisico, de zelfredzaamheid en de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval. De Circulaire wordt naar verwachting in 2011 omgezet in een AMvB externe veiligheid transport, waarmee de risiconormering wettelijk zal zijn verankerd. In deze AMvB is de adviesrol van de regionale brandweer/ veiligheidsregio ook verankerd.
In januari 2011 is daarnaast het Besluit externe veiligheid buisleidingen in werking getreden. In dit Besluit is ook opgenomen dat de regionale brandweer/ veiligheidsregio om advies moet worden gevraagd bij ruimtelijke ontwikkelingen binnen het invloedsgebied.

De adviestaak voor de regionale brandweer/ veiligheidsregio is tot stand gekomen vanwege haar expertise op het gebied van fysieke veiligheidsrisico's en haar rol in de rampenbestrijding. De rampenbestrijding is een multidisciplinaire aangelegenheid waarbij van alle betrokken partners wordt verwacht dat ze zich zo goed mogelijk voorbereiden op zware ongevallen en rampen. In de wet is vastgelegd dat de regionale brandweer de voorbereiding op de rampenbestrijding coördineert. Om goed toegerust te zijn op deze taak is een sterke proactieve, preventieve en preparatieve adviesfunctie van de brandweer noodzakelijk. Op deze wijze komt het advies van de regionale brandweer/ veiligheidsregio de kwaliteit en volledigheid van de onderbouwing en afweging van een bestuurlijk besluit nadrukkelijk ten goede.

1.2. De aanvraag

Brandweer Fryslân is gevraagd een advies te geven over het groepsrisico, de zelfredzaamheid van personen en de bestrijdbaarheid van mogelijke incidenten met gevaarlijke stoffen in verband met het bestemmingsplan Lemmer – Lemstervaart.

1.3. De opbouw van het advies

De regionale brandweer adviseert over het groepsrisico, de mogelijkheden tot risicovermindering, de mogelijkheden om de omvang en de effecten van de ramp te bestrijden en ten aanzien van de zelfredzaamheid.
Om hierover te adviseren wordt in hoofdstuk 2 een beschrijving gegeven van de ongevalscenario's en de mogelijkheden van de brandweer in de verschillende scenario's. Daarna zal in hoofdstuk 3 ingegaan worden op de risico's ten gevolge van de aanwezige LPG tankstations, de aanwezige hoge druk aardgasleiding en de Rijksweg A6. Daarbij komen het plaatsgebonden risico, het groepsrisico, de zelfredzaamheid en de bestrijdbaarheid aan de orde. Ook wordt ingegaan op de risico-ontvangers, waarbij gekeken wordt naar de veranderingen door het onderhavige ruimtelijke besluit waarop dit advies betrekking heeft. In hoofdstuk 4 worden de conclusies getrokken en advies gegeven.

2. Toetsingskader

2.1. Ongevalscenario's risicobronnen

In deze paragraaf wordt dieper ingegaan op de ongevalscenario's bij de voorkomende risicobronnen die van invloed zijn op het plangebied. Per risicobron wordt een beschrijving van de ongevalscenario's gegeven.

2.1.1 LPG-tankstations

Technische en/of menselijke fouten kunnen leiden tot een calamiteit bij een LPG-tankstation. Deze calamiteit kan betrekking hebben op de tankwagen en/of de ondergrondse tank. Binnen de normale bedrijvigheid op het LPG-tankstation vormt het moment van bevoorrading van de ondergrondse tank door een tankwagen het dominante risicomoment. Dat komt doordat de effecten van een calamiteit ten gevolge van een ongeval met de tankwagen dominant ten opzichten van een calamiteit met een ondergronds reservoir[1]. In dit advies wordt daarom alleen ingegaan op de gevolgen van een calamiteit met een tankwagen, een zogeheten BLEVE[2].

Het belangrijkste effect dat optreedt bij een ongeval met een tankwagen gevuld met een brandbaar gas, is een BLEVE.

Effecten van ongelukken met brandbare gassen
Het belangrijkste effect dat optreedt bij een ongeval met een tankwagen gevuld met een brandbaar gas, is een BLEVE. De kans op een BLEVE is bijzonder klein maar het effect is groot. De indicatieve waarde voor de effectafstand (1% letaliteitgebied) bij een grote calamiteit waarbij de gehele wageninhoud vrijkomt is circa 300 meter. De BLEVE geeft zowel een drukgolf als een intense warmtestraling. Binnen een straal van 150 meter van de bron geldt voor onbeschermde personen een letaliteit van 100% door warmtestraling. Op een afstand van 150 meter of meer geldt dat de mensen binnenshuis (niet achter glas) in principe voldoende beschermd zijn tegen de effecten van een BLEVE. Buitenshuis biedt in dit gebied de meeste kleding voldoende bescherming tegen letale effecten. Door glasbreuk kunnen echter ook buiten de 150 meter nog dodelijke slachtoffers vallen. Niet-dodelijke effecten buiten de 150 meter zijn: de kans op brandwonden en glasschade, dat tot verwonding kan leiden.

---

[1] De risico's voor LPG-autogastankwagens zullen door de invoering van de maatregelen van het 'convenant LPG autogas' (2005) kleiner worden. Het convenant is de uitwerking van de in het kabinetsstandpunt Ketenstudies gemaakte afspraak over de invoering van veiligheidsmaatregelen voor 2010 (dit is vertraagd). De invoering van deze maatregelen vermindert de externe veiligheidsrisico's bij de overslag van een LPG-autogastankauto naar een LPG-opslagtank en langs de transportroutes van LPG-autogastankauto's. Na invoering van de convenant maatregelen wordt het risico bij de bevoorrading van de ondergrondse tank verkleind.
Hierbij gaat het om de volgende twee maatregelen:
a) het toepassen van een verbeterde vulslang op LPG-tankwagens;
b) Het aanbrengen van een hittewerende coating op alle LPG-tankwagens.
Ten gevolge daarvan wordt bij een LPG-tankstation het externe veiligheidsrisico van de ondergrondse tank meer dominant. Deze risico's zijn echter kleiner. Na invoering van de veiligheidsmaatregelen blijft een restcategorie over die niet kunnen voldoen aan de grenswaarde van het plaatsgebonden risico of de oriëntatiewaarde van het groepsrisico.
[2] Boiling liquid expanding vapor explosion.

Kans versus effect
De normstelling op het gebied van de externe veiligheid geschiedt op basis van risico. Het risico bestaat uit de kans dat een calamiteit optreedt maal het effect van die calamiteit. De kans op een BLEVE is bijzonder klein maar het effect is groot. Uit dit onderzoek blijkt dat situatie voldoet aan de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico.

2.1.2 Vervoer gevaarlijke stoffen

Significante risico's ten gevolge van het vervoer van gevaarlijke stoffen over de weg beperken zich tot het bulkvervoer van stoffen. Het vervoer van stukgoed (vaten, gasflessen) wordt niet beschouwd. Ten gevolge van het bulkvervoer van gevaarlijke stoffen ontstaan externe veiligheidsrisico's waarvoor verschillende ongevalscenario's mogelijk zijn. Deze scenario's zijn afhankelijk van de stofcategorie. De verschillende stofcategorieën zijn

- brandbare vloeistoffen
- brandbare gassen
- giftige gassen en vloeistoffen.

Voor elk van deze stoffen wordt hieronder ingegaan op de effecten van een ongeluk met één van deze gevaarlijke stoffen.

Effecten van incidenten met brandbare vloeistoffen
Het effect dat optreedt bij een ongeval met deze groep stoffen is vooral warmtestraling ten gevolge van brand. De effectafstand kan circa 25 meter bedragen, uitgaande van een calamiteit waarbij de hele wageninhoud vrijkomt[3].

Effecten van incidenten met brandbare gassen
Het belangrijkste effect dat optreedt bij een ongeval met een tankwagen gevuld met een brandbaar gas, is een BLEVE. De kans op een BLEVE is bijzonder klein maar het effect is groot. De indicatieve waarde voor de effectafstand (1% letaliteitgebied) bij een grote calamiteit waarbij de gehele wageninhoud vrijkomt is circa 300 meter. De BLEVE geeft zowel een drukgolf als een intense warmtestraling. Binnen een straal van 150 meter van de bron geldt voor onbeschermde personen een letaliteit van 100% door warmtestraling. Op een afstand van 150 meter of meer geldt dat de mensen binnenshuis (niet achter glas) in principe voldoende beschermd zijn tegen de effecten van een BLEVE. Buitenshuis biedt in dit gebied de meeste kleding voldoende bescherming tegen letale effecten. Door glasbreuk kunnen echter ook buiten de 150 meter nog dodelijke slachtoffers vallen. Niet-dodelijke effecten buiten de 150 meter zijn: de kans op brandwonden en glasschade, dat tot verwonding kan leiden.

Effecten van incidenten met giftige gassen en vloeistoffen
Bij (zeer) giftige vloeistoffen is het scenario dat ten gevolge van een ongeval de tankwagen lek raakt en een vloeistofplas vormt.
Vervolgens verdampen deze giftige vloeistoffen waardoor een gaswolk ontstaat (met dezelfde gevolgen als een gaswolk van giftig gas).

Voor een toxische gaswolk geldt dat door blootstelling bij een bepaald percentage aanwezige personen letaal letsel zal optreden door de gaswolk. Bij de toxische scenario's zit er enige tijd tussen het ontstaan van het ongeval en het optreden van letsel bij aanwezigen. Daarbij is ook de duur van de blootstelling van invloed op de

[3] Inclusief een plasbrand met een straal van 14 meter. De afstand tussen deze plas en de 10kW-contour bedraagt dan circa 20 tot 25 meter.

ernst van het letsel. Snel reageren, naar binnen vluchten en ramen en deuren sluiten is bij dit scenario dus van belang.

Kans versus effect
De normstelling op het gebied van de externe veiligheid geschiedt op basis van risico. Het risico bestaat uit de kans dat een calamiteit optreedt maal het effect van die calamiteit. De kans op een BLEVE is bijzonder klein maar het effect is groot. Uit dit onderzoek blijkt dat situatie voldoet aan de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico.

2.1.3 Hogedruk aardgastransportleidingen

Op 1 januari 2011 is het Besluit externe veiligheid buisleidingen in werking getreden. Hierin zijn normen voor het Plaatsgebonden Risico en een verantwoordingsplicht voor het Groepsrisico opgenomen.

Ondergrondse hogedruk aardgasleidingen brengen een risico met zich mee in het kader van externe veiligheid. De mogelijke gevaren voor gasleidingincidenten zijn incidenten ten gevolge van de ontbranding van een brandbaar gas: brand, explosie en de hitte veroorzaakt door een brand.

Een groot deel van de buisleidingincidenten in Nederland wordt veroorzaakt door graaf-, drainage- en heiwerkzaamheden van derden. De schade aan de buisleiding wordt in het algemeen onderverdeeld in:

- pinhole crack (ponsgat, tot ca. 10 mm): ontstaat vaak bij corrosie.
- hole (gat, tot ca. 20 mm.): veelal het gevolg van ongecontroleerde graafwerkzaamheden.
- guillotinebreuk: veelal het gevolg van lasfouten en als gevolg van explosies.

Met de aard van het schademechanisme hangt veelal ook het verloop van de lekkage samen. Afhankelijk van de beschadiging kan de gevaarlijke stof (na inblokken van de betreffende buisleidingsectie) snel (instantaan) of langzaam (continu) vrijkomen.
De grootte van de lekkage heeft invloed op de tijdsduur van de ontdekking. Hoe groter het gat, des te sneller zal een lekkage worden opgemerkt. De ontdekking van een lekkage veroorzaakt door bijvoorbeeld een pinhole crack kan enige tijd (soms dagen, maanden of zelfs jaren) duren.
De reden voor het langer duren van het waarnemen van een klein lek is dat de druk in het buisleidingensysteem niet noemenswaardig zal veranderen, met als gevolg dat zowel de leidingbeheerder als de afnemer niets significants opmerken.
Indien een dergelijke lekkage ook nog eens plaatsvindt in een omgeving waar zich weinig mensen ophouden, kan de lekkage gedurende ruime tijd onopgemerkt blijven.

	kortdurende blootstelling	langdurende blootstelling	4"	8"	12"	16"	24"	36"	48"
10 kW/m^2	PBM	secundaire branden	50	50	100	100	200	300	400
3 kW/m^2	veilig	PBM	50	100	150	200	400	550	800
1 kW/m^2	veilig	veilig	100	200	250	350	650	950	1300

Tabel 1: Indicatieve afstanden bij leidingbreuk (in meters), Gasunie (september 2008), Kaart: Incidenten gasinfrastructuur.

Uitleg bij tabel 1:

- 10 kW/m2 heeft als effecten: secundaire branden, 1% overlijdenskans bij onbeschermde blootstelling gedurende 20 seconden, 100% overlijdenskans bij meer dan 2,5 minuten blootstelling.
- 3 kW/m2 heeft als effecten: grens voor brandoverslag bij langdurige aanstraling, 90% kans op tweedegraads brandwonden bij 5 minuten blootstelling. Tussen de 3 en 10 kW/m2 contour kunnen gewonden vallen (m.n. brandwonden). Personen binnen deze afstanden dienen te worden gealarmeerd en worden verzocht binnen te blijven of naar binnen te gaan om te schuilen.
- De contour van de 1 kW/m^2 warmtestraling is de minimale afstand voor onbeschermde hulpverleners en omstanders.

Om die risico's te beperken kunnen (hoofdzakelijk door leidingbeheerders) maatregelen genomen worden. Voorbeelden hiervan zijn:

- Een intrinsiek veilig ontwerp van de buisleidingen (wanddiktetoeslag, toeslag op diepteliggingen).
- De toepassing en handhaving van zoneringscriteria. In de wet- en regelgeving is bepaald hoe de zonering langs de ondergrondse hoge drukleidingen is vastgesteld.
- Fysiek-ruimtelijk aangeven van de ligging van de buisleiding ter verlaging van de kans op een calamiteit.

Kans versus effect
De normstelling op het gebied van de externe veiligheid geschiedt op basis van risico. Het risico bestaat uit de kans dat een calamiteit optreedt maal het effect van die calamiteit. De kans op een ernstig incident is bijzonder klein maar het effect is groot. Uit dit onderzoek blijkt dat situatie voldoet aan de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico.

2.2. Bestrijdbaarheid

Hoe beter de bestrijdbaarheid, hoe lager het restrisico, hoe minder omvangrijk de bestuurlijk te accepteren onveiligheid. Het is hierbij een gegeven dat 100% veiligheid nooit geboden zal kunnen worden. Ondanks alle veiligheidsvoorzieningen blijft altijd een kans bestaan dat een ongewenst voorval met gevaarlijke stoffen zich voordoet.

Indien onverhoopt toch een incident met gevaarlijke stoffen plaatsvindt, kunnen de nadelige gevolgen worden beperkt door de inzet van de brandweer.

Onder bestrijdbaarheid (dreigende) calamiteit vallen alle maatregelen die invloed hebben op de bestrijdbaarheid van een calamiteit ten gevolge van een risicovolle activiteit. Hiervoor zijn een aantal aspecten van belang:

- Bereikbaarheid van calamiteit/inrichting in relatie tot aanrijroutes.
- Opstelplaatsen.
- Bluswater: primair, secundair en tertiair.
- Opkomsttijd en slagkracht brandweer.
- Aanvalsplan of bereikbaarheidskaart.

Voor het opstellen van het advies heeft ten aanzien van de bestrijdbaarheid afstemming plaatsgevonden met dhr. Eise Dijkstra van Brandweer Lemsterland.

Om een vergelijkbaar kwaliteitsniveau van brandweerzorg in elke regio te krijgen, worden de bandbreedten voor opkomsttijden voor de brandweer vastgelegd in het bij de Wet Veiligheidsregio's behorende Besluit Veiligheidsregio's.

In het onderstaande overzicht zijn de opkomsttijden weergegeven, zoals opgenomen in het ontwerpbesluit Veiligheidsregio en aangepast in de nota naar aanleiding van het nader verslag. Dit betreft de opkomsttijd van de eerste basisbrandweereenheid.

Tijdschijf	Normtijd	Gebruiksfuncties
A	5 minuten	Winkelfunctie met een gesloten constructie
		Woonfunctie boven een winkelfunctie
		Celfunctie
B	6 minuten	Woonfunctie portiekwoningen/ portiekflats en verminderd zelfredzamen
C	8 minuten	Overige woonfuncties
		Winkelfunctie
		Gezondheidszorgfunctie
		Onderwijsfunctie
		Logiesfunctie
D	10 minuten	Kantoorfunctie
		Industriefunctie
		Sportfunctie
		Overige bijeenkomstfuncties
		Overige gebruiksfunctie
E	18 minuten	*Maximale opkomsttijd*

Tabel 2: Normtijden.

Het is aan het bestuur om een verantwoorde afweging te maken over het verzorgingsniveau, waarbij de genoemde normen als referentiepunt dienen te fungeren. Afwijkingen van de in het besluit vastgelegde opkomsttijden zullen door het bestuur moeten worden gemotiveerd en gecommuniceerd.

De objecten binnen dit plangebied bevinden zich binnen tijdschijf C.

2.2.1 Incident bij het LPG-tankstation

Vooralsnog kan geen rekening worden gehouden met de hittewerende coating uit het 'convenant LPG autogas' (2005)[4]. Tot die tijd heeft de brandweer tussen het ontstaan van het incident en de daadwerkelijk BLEVE ongeveer 10 tot 30 minuten afhankelijk van de inhoud van de tank (zie ook tabel 3). Over het algemeen is die tijd te kort om op te treden.

[4]Uit testen met de hittewerende coating op LPG tankwagens blijkt dat de tijd die de hulpverlening heeft om de tankwagen te blussen of koelen toeneemt tot minstens 90 minuten. Hierdoor zou de kans op het ontstaan van een warme BLEVE met nog eens 95% afnemen

Tijd (min.)	Incidentontwikkeling	Hulpverlening	Zelfredzaamheid
T=0	Brand bij tankwagen	Ontdekkingstijd	Ontdekkingstijd
T=1	Ontwikkelingstijd	Meldtijd	
T=2		Opkomsttijd	Alarmeringstijd
T=3			Ontvluchtingtijd
T=4			
T=5			
T=6	(kritieke fase)		
T=7			
T=8			
T=9			
T=10	BLEVE	Inzettijd	
T=11			
T=12			
T=13			
T=14			
T=15			
T=16		Redtijd/ blustijd	
T=17			
T=18			
T=19			
T=20			
T=xx			
T=25			

Tabel 3: Voorbeeld normatief incidentverloop bij een BLEVE van een LPG-tankwagen (IPO 08, 2007).

2.2.2 Incident met gevaarlijke stoffen op de weg

Langs autowegen/ doorgaande wegen zijn vaak geen bluswatervoorzieningen aanwezig. De brandweer is in eerste instantie afhankelijk van de 1500 liter bluswater in de tankautospuit. Hiermee kan een personenauto geblust worden. Een vrachtwagen/bus of een tankwagen met gevaarlijke stoffen zal een groot probleem zijn. Dit probleem geldt voor alle wegen met vervoer van gevaarlijke stoffen in Fryslân (en daarbuiten). In Fryslân heeft de brandweer de beschikking over een schuimblushaakarmbak (SBH) en een watertransporthaakarmbak (WTH). Een SBH heeft een tankinhoud van 5.000 liter water. In het DLS-systeem (drukluchtschuim) zit 150l A-schuim en 150l B-schuim. De mogelijkheden worden onderzocht om alcoholbestendig schuim aan te schaffen als regio om meerdere stoffen efficiënter te kunnen blussen.
Wanneer stoffen op alcoholbasis in aanraking komen met gewoon schuim, dan wordt het water uit het schuim onttrokken waardoor het snel afgebroken wordt. Voor deze stoffen kan er zogenaamd "alcoholbestendig" schuim gebruikt.

2.2.3 Incident bij de buisleiding

In tabel 1 (§ 2.1.3) zijn de minimale afstanden (in meters) gegeven voor volledig beschermde brandweermensen met ademlucht (3 kW/m^2) en onbeschermde hulpverleners en omstanders (1 kW/m^2). Daarnaast is de 10 kW/m^2-contour gegeven, omdat binnen die contour rekening gehouden moet worden met het ontstaan van secundaire branden. De waarden voor beschermde brandweermensen en voor onbeschermde hulpverleners en omstanders (3, respectievelijk 1 kW/m^2), zijn gebaseerd op een recent onderzoek van TNO (TNO-DV3 2006 C024).

De brandweer heeft als taken bij het bestrijden van buisleidingincidenten (handreiking buisleidingincidenten, versie 1.0.0):

- redden;
- bronbestrijding;
- effectbestrijding (bijvoorbeeld opmengen, indammen, afdekken of neerslaan van het product);

- waarschuwen van de bevolking;
- waarnemen en meten;
- ontsmetten van mens en dier;
- ontsmetten van voertuigen en infrastructuur;
- toegankelijk maken en opruimen;
- het deelnemen aan het overleg in het COPI.

Doorgaans beperkt de brandweer zich tot het veiligstellen van de omgeving. Het onder controle brengen van de situatie kan pas na en in overleg met de leidingbeheerder. De brandweer heeft de operationele leiding over de incidentbestrijding totdat een stabiele situatie ter afhandeling aan derden overgedragen kan worden.

2.3. Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is het zichzelf kunnen onttrekken aan een dreigend gevaar, zonder daadwerkelijke hulp van hulpdiensten. Dit kan door schuilen en indien nog mogelijk, vluchten uit het bedreigde gebied (zie ook tabel 4). Het optimaliseren van de mogelijkheden voor schuilen stelt eisen aan de ligging en bouw van gebouwen. Voor het vluchten uit het plangebied is de inrichting van de (openbare) ruimte van groot belang voor het faciliteren van de zelfredzaamheid.
De zelfredzaamheid moet in het kader van de verantwoordingsplicht worden beoordeeld.

Situatie	Karakterisering	Geadviseerde maatregel	Slachtofferverwachting
1	Met zekerheid geen effect	Geen maatregel	Geen
2	Met zekerheid geen effect of mogelijk irritatie e.d.	Advies binnen blijven	Geen
3	Geen zekerheid op geen effect; voldoende tijd beschikbaar	Ontruimen/evacuatie	Geen
4	Tijd beschikbaar voor ontruiming kort; reële verwachting op slachtoffers bij binnen blijven	Snel ontruimen	Mogelijk
5	Tijd beschikbaar voor ontruimen kort; binnen blijven biedt naar verwachting afdoende bescherming	Alarm binnen blijven	Mogelijk
6	Tijd beschikbaar te kort voor enige ontruiming; geen zekerheid op effect	Alarm binnen blijven	Mogelijk/waarschijnlijk

Tabel 4: Onderscheiden situaties

Mogelijkheden voor zelfredzaamheid
Het beoordelen van de mogelijkheden tot zelfredzaamheid is complex omdat er nog geen generiek beoordelingskader beschikbaar is. Toch zijn wel vier factoren vanuit de externe veiligheid te benoemen die inzicht kunnen verschaffen in de mogelijkheden tot zelfredzaamheid. Deze zijn:

- Functie-indeling; is hoogbouw mogelijk, worden minder zelfredzame personen voorzien?
- Infrastructuur; indien tot evacuatie over wordt gegaan, is de infrastructuur daar dan op ingericht?
- Eisen aan gebouwen: luchtdichte afsluiting is mogelijk.
- De waarschuwings- of alarmeringsvoorzieningen.

Ruimtelijke inrichting	
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?
	Is er hoogbouw aanwezig?
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?
	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?
	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?

2.4. Verantwoordingsplicht

In het Bevi, het Bevb en de cRvgs is de verantwoordingsplicht opgenomen. Deze verantwoordingsplicht houdt in dat, conform de gespecificeerde kaders in de wetgeving, het groepsrisico onderbouwd én verantwoord moet worden door het bevoegd gezag. Deze verplichting geldt voor elk ruimtelijk besluit. Onder een ruimtelijke besluit valt de vaststelling van een nieuw bestemmingsplan (inclusief de conserverende bestemmingsplannen) en wijzigingen en ontheffingen van het bestemmingsplan.

De essentie van de verantwoordingsplicht is dat een bevoegd gezag zich uitspreekt over de aanvaardbaarheid van het restrisico. Daartoe moet in de afweging van het bevoegd gezag, naast de rekenkundige hoogte van het GR (en de ontwikkeling ten opzichte van de oriëntatiewaarde), tevens rekening worden gehouden met een aantal kwalitatieve aspecten. Hiertoe behoren met name de aspecten 'zelfredzaamheid' (ruimtelijke ordening) en 'bestrijdbaarheid' (hulpverlening). Met de verantwoordingsplicht wordt beoogd een situatie te creëren waarbij zoveel als mogelijk de risico's integraal zijn afgewogen en is geanticipeerd op de mogelijke gevolgen van een incident.

3. De risicobronnen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de risicobronnen die van invloed zijn op het plangebied. Voor de beschouwing van de risicobronnen wordt een onderscheid gemaakt in:

- Risicovolle inrichtingen
- Vervoer van gevaarlijke stoffen
- Buisleidingen

Hieronder is de uitsnede van de professionele risicokaart opgenomen.

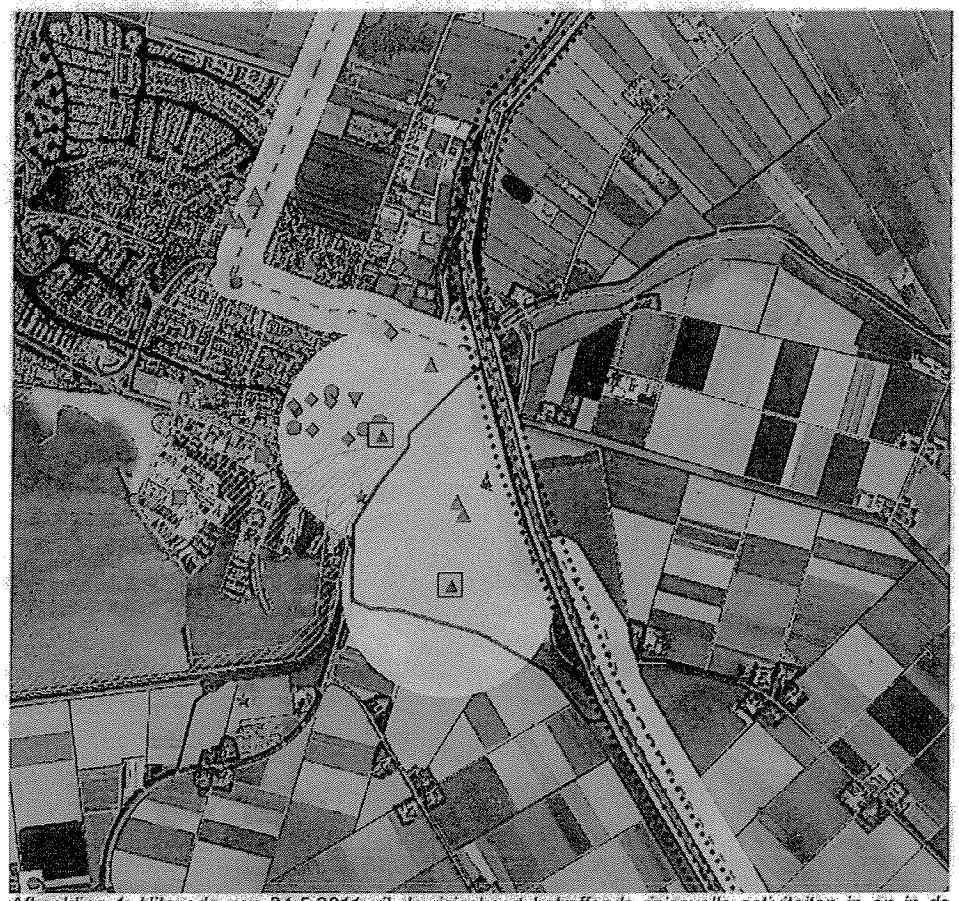

Afbeelding 1: Uitsnede van 24-5-2011 uit de risicokaart betreffende risicovolle activiteiten in en in de nabijheid van het plangebied.

3.1. De risicovolle inrichtingen

In of in de directe nabijheid van het plangebied van het voorliggende plan liggen de volgende risicovolle inrichtingen:

- LPG Tankstation Slump
- LPG Tankstation N. Van Staveren

3.1.1 LPG Tankstations in en nabij het plangebied

- **LPG-tankstation Slump, gevestigd aan de Zeedijk 1**

In de gemeente Lemsterland is een LPG-tankstation gelegen, aan de Zeedijk. Er is voor dit LPG tankstation een groepsrisicoberekening uitgevoerd. Daarnaast is er nog geen volledige verantwoording van het groepsrisico opgesteld.

Besluiten over de ruimtelijke ordening van na 27 oktober 2004 moeten voldoen aan het Bevi. Dit betekent dat de gemeente (of provincie) een verantwoordingsplicht heeft ten aanzien van het groepsrisico. Dit geldt óók wanneer een gemeente een conserverend bestemmingsplan actualiseert. Onderdeel van het opstellen van het invullen van de verantwoordingsplicht is o.a. het vaststellen van de hoogte van het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico
Voor wat betreft de PR 10^{-6} contouren zijn voor deze inrichting de volgende contouren van toepassing voor bestaande situaties en voor nieuwe situaties vanaf 1 januari 2010 (of zoveel later als de maatregelen uit het LPG-convenant zijn gerealiseerd):

- 35 meter vanaf het vulpunt.
- 25 meter vanaf de ondergrondse tank.
- 15 meter vanaf de afleverzuil.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen tot 2010 (of eventueel later afhankelijk van realisering convenant maatregelen) gelden de volgende afstanden:
- 45 meter vanaf het vulpunt.
- 25 meter vanaf de ondergrondse tank.
- 15 meter vanaf de afleverzuil.

In dit geval bedraagt de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} 45 meter.

Groepsrisico
In het geval van een LPG-tankstation geldt een invloedsgebied van 150 meter rond het vulpunt, het reservoir, het bovengrondse deel van de leidingen en de pomp bij het reservoir[5]. Op de verbeelding is het invloedsgebied niet weergegeven.

Er is een groepsrisicoberekening uitgevoerd waaruit blijkt dat de oriënterende waarde wordt overschreden.

(Nieuwe) bestemmingen binnen het PR/GR
In het bestemmingsplangebied liggen geen (geprojecteerde) kwetsbare bestemmingen binnen de 10^{-6} contouren.

- **LPG-tankstation N. Van Staveren, gevestigd aan het Lemsterpad 38**

In de gemeente Lemsterland is een LPG-tankstation gelegen, aan het Lemsterpad. Er is voor dit LPG tankstation een groepsrisicoberekening uitgevoerd. Daarnaast is er nog geen volledige verantwoording van het groepsrisico opgesteld.

[5] Revi; Artikel 6 lid 2

Besluiten over de ruimtelijke ordening van na 27 oktober 2004 moeten voldoen aan het Bevi. Dit betekent dat de gemeente (of provincie) een verantwoordingsplicht heeft ten aanzien van het groepsrisico. Dit geldt óók wanneer een gemeente een conserverend bestemmingsplan actualiseert. Onderdeel van het opstellen van het invullen van de verantwoordingsplicht is o.a. het vaststellen van de hoogte van het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico
Voor wat betreft de PR 10^{-6} contouren zijn voor deze inrichting de volgende contouren van toepassing voor bestaande situaties en voor nieuwe situaties vanaf 1 januari 2010 (of zoveel later als de maatregelen uit het LPG-convenant zijn gerealiseerd):

- 35 meter vanaf het vulpunt.
- 25 meter vanaf de ondergrondse tank.
- 15 meter vanaf de afleverzuil.

Voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen tot 2010 (of eventueel later afhankelijk van realisering convenant maatregelen) gelden de volgende afstanden:
- 45 meter vanaf het vulpunt.
- 25 meter vanaf de ondergrondse tank.
- 15 meter vanaf de afleverzuil.

In dit geval bedraagt de plaatsgebonden risicocontour 10^{-6} 45 meter. Deze contour is tevens op de verbeelding weergegeven.

Groepsrisico
In het geval van een LPG-tankstation geldt een invloedsgebied van 150 meter rond het vulpunt, het reservoir, het bovengrondse deel van de leidingen en de pomp bij het reservoir[6]. Op de verbeelding is het invloedsgebied niet weergegeven.

Er is een groepsrisicoberekening uitgevoerd en hieruit blijkt dat het GR onder de oriënterende waarde blijft.

(Nieuwe) bestemmingen binnen het PR/GR
In het bestemmingsplangebied liggen geen (geprojecteerde) kwetsbare bestemmingen binnen de 10^{-6} contouren.

Relevante scenario's voor het plangebied[7]

Incidenttype	Impact voor plangebied	Waarschijnlijkheid incident
Incident met brandbare vloeistoffen	Beperkt gevolg	Mogelijk
Incident met brandbare gassen (o.a. BLEVE)	Zeer ernstig gevolg	Zeer onwaarschijnlijk

Alle bovenstaande criteria worden meetbaar gemaakt door middel van een vijf klassen tellende indeling. Deze klassen zijn:
Klasse A: Beperkt gevolg
Klasse B: Aanzienlijk gevolg
Klasse C: Ernstig gevolg
Klasse D: Zeer ernstig gevolg

[6] Revi; Artikel 6 lid 2
[7] Conform landelijke methodiek voor het regionaal risicoprofiel

Klasse E: Catastrofaal gevolg

De waarschijnlijkheid is, net zoals de voorgaande impactcriteria ingedeeld in een vijftal klassen. Deze waarschijnlijkheidsklassen zijn:
Klasse A: Zeer onwaarschijnlijk
Klasse B: Onwaarschijnlijk
Klasse C: Mogelijk
Klasse D: Waarschijnlijk
Klasse E: Zeer waarschijnlijk

Vitale infrastructuur
In de nabijheid van de risicobron ligt geen vitale infrastructuur.

Bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid binnen plangebied
In dit geval is een (dreigende) BLEVE het maatgevende scenario. Bij een dreiging hiervan zal het gebied moeten worden geëvacueerd en de tankwagen worden gekoeld (indien nog mogelijk). Bij een daadwerkelijke BLEVE moeten in het plangebied ook secundaire branden worden geblust.
Hieronder worden ook adviezen gegeven die voor de verdere planontwikkeling in het kader van de bestrijdbaarheid van andere incidenten belangrijk zijn.

Waterwinning
In het gebied zijn onvoldoende primaire bluswatervoorzieningen aanwezig.
Wel is er voldoende secundair en tertiair bluswater aanwezig. Daarnaast is er ook tertiair bluswater voor handen in of in de nabijheid van het plangebied.

Ligging/zorgnorm
De opkomsttijd van de eerste brandweereenheid bedraagt circa 7 minuten. De tweede brandweereenheid is in circa 10 minuten ter plaatse. Desondanks blijft zelfredzaamheid een belangrijk element bij een mogelijk incident met gevaarlijke stoffen.

Bereikbaarheid
Voor het plangebied geldt dat deze onafhankelijk vanaf twee of meerdere zijden bereikbaar moet zijn voor hulpverleningsdiensten. Er moet voorkomen worden, dat er maar één toegangsweg is. Voor dit plangebied geldt dat het plangebied op meerdere manieren is ontsloten. Daar staat echter tegenover dat de bereikbaarheid van het Lemsterpad niet optimaal is. Dit wordt gezien als mogelijk knelpunt voor de hulpverlening.

Zelfredzaamheid
Binnen het bestemmingsplan bevinden zich een aantal functies voor verminderd zelfredzame personen.

Ruimtelijke inrichting		**ja/nee/nvt**
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?	Ja
	Is er hoogbouw aanwezig?	Nee
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?	Ja
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?	Ja
	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?	Ja
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?	Niet bekend
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?	Ja

	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?	Nvt
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?	Nvt[8]

3.2. Transport gevaarlijke stoffen

Plaatsgebonden risico
Voor het plangebied is de weg "Rijksweg A6" van belang. Door het Fries Uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid (FUEV) is het rapport: *Vervoer van gevaarlijke stoffen door Fryslân (2010)*; opgesteld. Uit dit rapport blijkt dat het plaatsgebonden risico langs de beoordeelde transportroute kleiner is dan de grenswaarde van 10^{-6}/ jaar en voldoet aan de geldende normering.

Groepsrisico
Uit de globale analyses van het bovengenoemde rapport blijkt dat er in Fryslân knelpunten kunnen zijn/ komen wat betreft het groepsrisico. De "Rijksweg A6" te Lemmer is in dit rapport op basis van de drempelwaarden niet aangeduid als mogelijk knelpunt. Wel is de dit traject in het ontwerp Basisnet aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen.

Voor deze weg gaat geen plasbrandaandachtsgebied of veiligheidszone gelden. Wel moet de gemeente rekening houden met het invloedsgebied/ groepsrisico. Er is geen verantwoording gedaan van het groepsrisico. Dit is op basis van het geldende en toekomstige beleid ook niet verplicht. Er vindt namelijk geen toename plaats van het aantal personen op basis van dit ruimtelijk plan.

(Nieuwe) bestemmingen binnen het PR/GR
Dit plan maakt geen nieuwe ruimtelijke ontwikkeling binnen het invloedsgebied van de weg mogelijk.

Relevante scenario's voor het plangebied[9]

Incidenttype	Impact voor plangebied	Waarschijnlijkheid incident
Incident met brandbare vloeistoffen	n.v.t. (ligt buiten effectgebied)	n.v.t. (ligt buiten effectgebied)
Incident met brandbare gassen (o.a. Bleve)	Ernstig gevolg	Zeer onwaarschijnlijk
Incident met giftige gassen en vloeistoffen	Ernstig gevolg	Zeer onwaarschijnlijk

Alle bovenstaande criteria worden meetbaar gemaakt door middel van een vijf klassen tellende indeling. Deze klassen zijn:
Klasse A: Beperkt gevolg
Klasse B: Aanzienlijk gevolg
Klasse C: Ernstig gevolg
Klasse D: Zeer ernstig gevolg
Klasse E: Catastrofaal gevolg

[8] Een Waarschuwings- en alarmeringsstelsel is alleen van toepassing indien de actie binnen blijven en ramen en deuren gesloten houden geldt. In geval van een dreigende BLEVE zal juist iedereen het (invloeds)gebied zo snel mogelijk moeten verlaten.
[9] Conform landelijke methodiek voor het regionaal risicoprofiel

De waarschijnlijkheid is, net zoals de voorgaande impactcriteria ingedeeld in een vijftal klassen. Deze waarschijnlijkheidsklassen zijn:

Klasse A: Zeer onwaarschijnlijk
Klasse B: Onwaarschijnlijk
Klasse C: Mogelijk
Klasse D: Waarschijnlijk
Klasse E: Zeer waarschijnlijk

Bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid binnen plangebied
In de vorige paragraaf zijn de relevante incidenttypen weergegeven. Bij een dreiging van een incident met brandbare gassen (in dit geval wordt uitgegaan van een Bleve) zal het gebied moeten worden geëvacueerd en de tankwagen worden gekoeld (indien nog mogelijk). Bij een daadwerkelijke Bleve moeten in het plangebied ook secundaire branden worden geblust.

Bij een dreiging van een incident met giftige gassen en vloeistoffen is afhankelijk van de beschikbare tijd en omstandigheden een evacuatie van het plangebied mogelijk. Bij het daadwerkelijk optreden van het incident zal er naar binnen moeten worden gevlucht, ramen en deuren worden gesloten en ventilatiesystemen moeten worden uitgezet.

Hieronder worden ook adviezen gegeven die voor de verdere planontwikkeling in het kader van de bestrijdbaarheid van andere incidenten belangrijk zijn.

Waterwinning
In het gebied zijn onvoldoende primaire bluswatervoorzieningen aanwezig.
Wel is er voldoende secundair en tertiair bluswater aanwezig. Daarnaast is er ook tertiair bluswater voor handen in of in de nabijheid van het plangebied.

Ligging/zorgnorm
De opkomsttijd van de eerste brandweereenheid bedraagt circa 7 minuten. De tweede brandweereenheid is in circa 10 minuten ter plaatse. Desondanks blijft zelfredzaamheid een belangrijk element bij een mogelijk incident met gevaarlijke stoffen.

Bereikbaarheid
Voor het plangebied geldt dat deze onafhankelijk vanaf twee of meerdere zijden bereikbaar moet zijn voor hulpverleningsdiensten. Er moet voorkomen worden, dat er maar één toegangsweg is. Voor dit plangebied geldt dat het plangebied op meerdere manieren is ontsloten. Daar staat echter tegenover dat de bereikbaarheid van het Lemsterpad niet optimaal is. Dit wordt gezien als mogelijk knelpunt voor de hulpverlening.

Zelfredzaamheid
Binnen het bestemmingsplan bevinden zich een aantal functies voor verminderd zelfredzame personen.

Ruimtelijke inrichting		**ja/nee/nvt**
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?	Ja
	Is er hoogbouw aanwezig?	Nee
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?	Ja
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?	Ja

	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?	Ja
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?	Is verplicht
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?	Niet bekend
	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?	Niet bekend
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?	Ja

3.3. Hogedruk aardgasleidingen

Binnen het plangebied ligt een hogedruk aardgasleiding (8 inch, 40 bar werkdruk). De leiding heeft een dodelijk effectgebied van 95 meter.

Vooruitlopend op het nieuwe beleid/ wetgeving dient rekening te worden gehouden met het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. De Gasunie heeft voor deze leiding de plaatsgebonden risicocontour en het invloedsgebied berekend. De Gasunie stelt dat voor het tracé in de directe nabijheid van dit plangebied geen sprake is van een risicocontour voor het plaatsgebonden risico.

Relevante scenario's voor het plangebied[10]

Incidenttype	Impact voor plangebied	Waarschijnlijkheid incident
Fakkelbrand	Beperkt	Zeer onwaarschijnlijk
Ontploffing van vrijgekomen gaswolk	Zeer ernstig/ catastrofaal	Zeer onwaarschijnlijk

Alle bovenstaande criteria worden meetbaar gemaakt door middel van een vijf klassen tellende indeling. Deze klassen zijn:
Klasse A: Beperkt gevolg
Klasse B: Aanzienlijk gevolg
Klasse C: Ernstig gevolg
Klasse D: Zeer ernstig gevolg
Klasse E: Catastrofaal gevolg

De waarschijnlijkheid is, net zoals de voorgaande impactcriteria ingedeeld in een vijftal klassen. Deze waarschijnlijkheidsklassen zijn:
Klasse A: Zeer onwaarschijnlijk
Klasse B: Onwaarschijnlijk
Klasse C: Mogelijk
Klasse D: Waarschijnlijk
Klasse E: Zeer waarschijnlijk

Bestrijdbaarheid en zelfredzaamheid binnen plangebied
In de vorige paragraaf zijn de relevante incidenttypen weergegeven. Bij een dreiging van een incident met een hogedruk aardgasleiding zal het effectgebied geëvacueerd moeten worden. Bij een daadwerkelijk incident met een dergelijke leiding zal het optreden van de brandweer zich toespitsen op het blussen van secundaire branden en het redden van getroffen personen in het gebied.

Hieronder worden ook adviezen gegeven die voor de verdere planontwikkeling in het kader van de bestrijdbaarheid van andere incidenten belangrijk zijn.

[10] Conform landelijke methodiek voor het regionaal risicoprofiel

Eise Dijkstra e.dijkstra@skasterlan.nl
0513 - 481294

Waterwinning
In het gebied zijn onvoldoende primaire bluswatervoorzieningen aanwezig.
Wel is er voldoende secundair en tertiair bluswater aanwezig. Daarnaast is er ook tertiair bluswater voor handen in of in de nabijheid van het plangebied.

Ligging/zorgnorm
De opkomsttijd van de eerste brandweereenheid bedraagt circa 7 minuten. De tweede brandweereenheid is in circa 10 minuten ter plaatse. Desondanks blijft zelfredzaamheid een belangrijk element bij een mogelijk incident met gevaarlijke stoffen.

Bereikbaarheid
Voor het plangebied geldt dat deze onafhankelijk vanaf twee of meerdere zijden bereikbaar moet zijn voor hulpverleningsdiensten. Er moet voorkomen worden, dat er maar één toegangsweg is. Voor dit plangebied geldt dat het plangebied op meerdere manieren is ontsloten. Daar staat echter tegenover dat de bereikbaarheid van het Lemsterpad niet optimaal is. Dit wordt gezien als mogelijk knelpunt voor de hulpverlening.

Zelfredzaamheid
Binnen het bestemmingsplan bevinden zich een aantal functies voor verminderd zelfredzame personen.

Ruimtelijke inrichting		ja/nee/nvt
Functie-indeling	Bebouwing met personen met lage zelfredzaamheid?	Nee
	Is er hoogbouw aanwezig?	Nee
Infrastructuur	Zijn er voldoende vluchtwegen?	Ja
	Is de capaciteit van de aanwezige vluchtwegen voldoende?	Ja
	Hebben de vluchtwegen een juiste oriëntatie?	Ja
Bebouwing	Voldoet de bebouwing aan het bouwbesluit?	Is verplicht
	Zijn de aanwezige vluchtwegen tegengesteld aan de risicobron?	Niet bekend
	Luchtdicht afsluiten i.v.m. toxische wolk?	Niet bekend
Dekking WAS	Is de dekking van het waarschuwings- en alarmeringssysteem voldoende?	Ja

(Nieuwe) bestemmingen binnen het PR/GR
Het plan maakt geen nieuwe ontwikkelingen mogelijk binnen het invloedsgebied van de buisleiding.

3.4. Overige opmerkingen ruimtelijk plan

- PR contouren op verbeelding niet correct

Op de verbeelding behorend bij dit bestemmingsplan is rond het LPG tankstation Van Staveren een veiligheidscontour opgenomen. Volgens de regels bij het bestemmingsplan is deze contour gelijk aan het plaatsgebonden plaatsgebonden

risico. De contour op de verbeelding is echter groter dan de PR 10^{-6} waaraan gerefereerd wordt. Op de huidige verbeelding is een contour van ongeveer 80 meter aangegeven, daar waar 45 meter momenteel wettelijk geldig is. Brandweer Fryslân adviseert daarom deze contour aan te passen aan de nu geldende wettelijke normen voor het plaatsgebonden risico.

4. Conclusies en advies

4.1. Conclusies

Dit brandweeradvies betreft het bestemmingsplan Lemstervaart in de gemeente Lemsterland. Binnen dit plan ligt een aantal risicobronnen. Deze risicobronnen zijn te onderscheiden in de volgende drie categorieën:

- risicovolle inrichtingen
- vervoer van gevaarlijke stoffen
- hogedruk aardgasleidingen

De brandweer heeft in haar advies gekeken naar een aantal aspecten voor deze risicobronnen:

- plaatsgebonden risico.
- groepsrisico.
- nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen.
- bestrijdbaarheid.
- zelfredzaamheid.

Onderstaand zijn per categorie de conclusies opgenomen.

4.1.1 Risicovolle inrichtingen

De conclusies van de brandweer ten aanzien van de risicobronnen zijn:

In en in de nabijheid van het plangebied zijn twee LPG-tankstations aanwezig. Voor deze tankstations geldt dat:

- Beide stations een doorzet hebben van maximaal 1.000m³ per jaar
- Rondom het vulpunt een PR contour van 45 meter geldt.
- Er wordt voldaan aan de grenswaarden voor het plaatsgebonden risico

Volgens berekeningen, uigevoerd door SAVE (2009), wordt de oriëntatiewaarde van het groepsrisico overschreden door het tankstation Slump aan de Zeedijk.

Ten aanzien van de externe veiligheid dient een volledige verantwoording van het groepsrisico plaatsvinden. Dit is momenteel nog niet gebeurd.

4.1.2 Vervoer van gevaarlijke stoffen

De conclusies van de brandweer ten aanzien van de risicobron zijn:

Nabij het plangebied vindt vervoer van gevaarlijke stoffen plaats over de Rijksweg A6. Deze weg maakt onderdeel uit van het Basisnet weg. Voor deze weg gaat geen plasbrandaandachtsgebied (PAG) gelden. Voor deze weg geldt wel een toetsingszone van 200 meter. Dit betekent dat een toename van het groepsrisico binnen deze 200 meter dient te worden verantwoord.

Aangezien het bestemmingsplan conserverend van aard is, en er geen nieuwe ontwikkelingen worden mogelijk gemaakt, is een verantwoording op basis van het vervoer van gevaarlijke stoffen niet verplicht.

4.1.3 Hogedruk aardgasleidingen

De conclusies van de brandweer ten aanzien van de risicobron zijn:

Binnen het bestemmingsplan bevindt zich een hoge druk aardgasleiding van 8 inch, met een werkdruk van 40 bar en een dodelijk effectgebied van 95 meter. Binnen deze contour bevinden zich geen functies bedoeld voor verminderd zelfredzame personen, functies voor verminderd zelfredzame personen worden daarnaast ook niet mogelijk gemaakt.

4.2. Advies

Brandweer Fryslân adviseert in relatie tot het plan om:

- Een volledige verantwoording van het groepsrisico op te stellen.
- Te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn ten aanzien van het realiseren van een betere bluswatervoorziening. Hierover zal de gemeente in contact moeten treden met de lokale brandweer.
- De verbeelding behorende bij het bestemmingsplan aan te passen zodat de veiligheidscontour rond het LPG tankstation Van Staveren aansluit bij de wettelijk geldende normen voor het plaatsgebonden risico.

4.3. Restrisico

Ondanks de maatregelen ter verhoging van de veiligheid kunnen risico's nooit voor 100% weggenomen worden. Ook na het nemen van veiligheidsverhogende maatregelen zal een restrisico blijven bestaan. Het bestuur van de gemeente dient verantwoording te nemen voor dit restrisico.

Het gemeentebestuur maakt deze afweging voor het restrisico d.m.v. de verantwoordingplicht voor het groepsrisico bij dit bestemmingsplan en dit brandweeradvies. De essentie is dat een bevoegd gezag zich uitspreekt over de aanvaardbaarheid van het restrisico. Daartoe moet in de afweging van het bevoegd gezag, naast de rekenkundige hoogte van het GR (en de ontwikkeling ten opzichte van de oriëntatiewaarde), tevens rekening te worden gehouden met een aantal kwalitatieve aspecten. Hiertoe behoren met name de aspecten 'zelfredzaamheid' (ruimtelijke ordening) en 'bestrijdbaarheid' (hulpverlening).

Het is aan het bevoegd gezag (B&W) om op basis van de verantwoordingplicht en het brandweeradvies een integrale afweging te maken van tussen ruimtelijke, economische en sociale aspecten t.o.v. beperkingen en mogelijkheden vanuit de externe veiligheid.

Agnes Daan

Van: Goossens, Edwin [e.goossens@noordoostpolder.nl]
Verzonden: woensdag 1 juni 2011 14:24
Aan: Agnes Daan
Onderwerp: RE: Voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart - toezending ex art. 3.1.1 Bro

Geachte mevrouw Daan,

In het kader van overleg op grond van artikel 3.1.1 Besluit ruimtelijke ordening hebben wij uw voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart bekeken. Wij hebben geen op- of aanmerkingen op het voorontwerp.

Met vriendelijke groet,
namens het college van burgemeester en wethouders van Noordoostpolder,

Edwin Goossens
Gemeente Noordoostpolder
Cluster Ruimte
Tel: 0527 - 63 34 93

Van: Agnes Daan [mailto:A.Daan@lemsterland.nl]
Verzonden: woensdag 11 mei 2011 8:55
Aan: Noordoostpolder
Onderwerp: Voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart - toezending ex art. 3.1.1 Bro

Geachte heer/mevrouw,

Met verwijzing naar artikel 3.1.1 van het Besluit ruimtelijke ordening zenden wij u bijgaand het voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart in PDF. Op uw verzoek zijn wij uiteraard bereid een nadere toelichting op dit voorontwerp bestemmingsplan te geven. Op grond van artikel 3:6 Awb vragen wij u uw reactie met betrekking tot dit voorontwerp vóór 22 juni 2011 aan ons kenbaar te maken.

Uw bericht zien wij met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Lemsterland,

Namens dezen,

Agnes Daan
Gemeente Lemsterland,
sector Grondgebied
Postbus 2
8530 AA Lemmer
Tel.: (0514) 567 588

WIND VASTGOEDONTWIKKELING

i1100775

GEMEENTE LEMSTERLAND
NR.:
18 MEI 2011
KL.nr.
RAPPEL

Wind GROEP

Wind Vastgoedontwikkeling bv
Burg. Wuiteweg 31-37
Postbus 160
9200 AD Drachten
T (0512) 571 477
F (0512) 571 478
E wvgo@windgroep.nl
I www.windgroep.nl

Gemeente Lemsterland
T.a.v. College van B & W van Lemsterland
Postbus 2
8530 AA LEMMER

Uw kenmerk	-
Ons kenmerk	RAS/RDO/110165
Project	040839 Lemmer, locatie Tjalk
Datum	17 mei 2011
Betreft	Status De Tjalk in bestemmingsplan

Geacht College,

Tijdens de raadsvergadering van 21 maart jongstleden is het voorstel besproken inzake het bestemmingsplan Lemstervaart. Aan de raad werd gevraagd het betreffende bestemmingsplan te onderschrijven en daarmee het vooroverleg en de inspraak te starten. Hoewel het een conserverend bestemmingsplan betreft gold voor de locatie aan de Tjalk een uitzondering. Het college had hier voorgesteld een wijzigingsbevoegdheid op te nemen. De raad heeft echter, per amendement, besloten dat een eventuele bestemmingsplanwijziging voor de genoemde locatie een verantwoordelijkheid blijft van de raad.

De hierboven genoemde ontwikkeling baart Wind Vastgoedontwikkeling zorgen. De locatie is, zoals ook in het voorstel benoemd, in handen van Wind Vastgoed gekomen middels een grondruil met de gemeente (zie bijlage). De status van de locatie werd vervolgens verankerd in het "woonplan gemeente Lemsterland" uit 2008 waarin een functieverandering voor deze locatie wordt aangegeven. Aansluitend heeft de raad op 29 juni 2009 besloten 17 contigenten toe te kennen aan de locatie om verdere ontwikkeling mogelijk te maken.

In lijn met het voorgaande is in overleg met de gemeente gekeken naar een passende invulling op de voornoemde locatie. De stedenbouwkundige setting van de locatie aan de Tjalk vraagt om zeer specifieke oplossingen, waarmee het bijeenbrengen van planologie en planeconomie een zeer lastige opgave bleek te zijn. Ondanks de vele ruimtelijke en markttechnische beperkingen heeft dit geleid tot een ontwerp waar alle partijen vertrouwen in hadden. In deze periode is de markt echter dusdanig veranderd dat gezocht moest worden naar een afnemer voor het gehele complex. Hiervoor zijn gesprekken gevoerd met diverse partijen, waaronder Lyaemer Wonen, maar dit heeft nog niet mogen leiden tot een overeenkomst waarmee realisatie op korte termijn gezekerd is. Ook op dit moment worden nog gesprekken gevoerd met geïnteresseerde partijen, waaronder een zorggerelateerde partij.

Het besluit van de raad leidt echter tot een andere status van het gebied. De functie 'Bijzondere Doeleinden' wordt nu gewijzigd in 'groen', waardoor het zoeken naar een afnemer verder wordt bemoeilijkt. Het besluit van de

WIND VASTGOEDONTWIKKELING

gemeenteraad heeft ook gevolgen voor de waarde van de door ons in eigendom verkregen grond. Hierdoor leiden wij als eigenaar schade. Daarnaast kan de nieuwe bestemming ook gevolgen hebben voor de exploitatiemogelijkheden van het gebied doordat planschade voor omwonenden een reële optie is geworden en daarmee een extra druk legt op de haalbaarheid hiervan.

De hierboven beschreven ontwikkeling maakt dat Wind Vastgoedontwikkeling bezwaar maakt tegen het door de gemeente Lemsterland ter inzage gelegde voorontwerp bestemmingsplan Lemstervaart en verzoekt de gemeente haar ingenomen standpunt te heroverwegen en de locatie Tjalk 1 alsnog een andere bestemming toe te wijzen. Wind Vastgoedontwikkeling is gaarne bereid haar bezwaar nader toe te lichten en samen met de gemeente te zoeken naar een passende oplossing. Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben dan vernemen wij dat graag van u.

Met vriendelijke groet,
Wind Vastgoedontwikkeling

Roelof Wind
directeur

Behandeld door	RAS
Bijlagen	Akte van ruiling
Kopie intern	-
Kopie extern	-

RUILING

Dossiernummer: 2006/1365
Aanhechten: één volmacht

Heden, **zeven maart tweeduizend zes,**
verschenen voor mij, Mr. Marianne Catharina Oudman, hierna te noemen: notaris, - als waarnemer van Mr. Pieter Alberda, notaris gevestigd te Lemsterland;

1. mevrouw Herma Maria Kuipers, kantooradres 8531 JG Lemmer, Kortestreek, – 16, geboren te Skarsterlân op negentien september negentienhonderd negenenzeventig,
   te dezen handelend als gevolmachtigde van:
   de heer Johannes Bosma, burgemeester, geboren op zeventien april negentienhonderd drieënveertig te Buitenpost, wonende te 8532 BD Lemmer, - Meerkoet 8, gehuwd, zich legitimerende met zijn paspoort nummer N96535225, die deze volmacht verstrekte in zijn hoedanigheid van burgemeester van de – publiekrechtelijke rechtspersoon: **De Gemeente Lemsterland**,
   Burgemeester Krijgerplein 7, 8531 EA Lemmer;
   en handelende als zodanig ter uitvoering van het besluit van het college van – Burgemeester en Wethouders van twaalf juli tweeduizend vier en veertien – maart tweeduizend vijf, mede gelet op het bepaalde van artikel 160 lid 1 sub e - van de Gemeentewet;
   de Gemeente Lemsterland hierna genoemd: de gemeente;
2. mevrouw Bregtje Wienia, kantooradres 8531 JG Lemmer, Kortestreek 16, – geboren te Lemsterland op twintig juni negentienhonderd vierenzestig,
   te dezen handelend als gevolmachtigde van:
   de heer Andreas Johannes Maria TEN VERGERT, wonende te 9244 EN – Beetsterzwaag, Eineflecht 17, geboren te Enschede op vijf januari negentienhonderd eenenzestig, legitimatie: rijbewijs, nummer 3189697233, – uitgegeven te Bunnik, op zeventien mei tweeduizend een,
   ten deze handelende als alleen/zelfstandig bevoegd bestuurder van de te – Drachten gevestigde besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid: – Wind Management B.V. (adres: Burgemeester Wuiteweg 31a, 9203 KA – Drachten), welke vennootschap handelde als enige bestuurder van de te – Drachten gevestigde besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid: – **Wind Vastgoed B.V.** (adres: Burgemeester Wuiteweg 31, 9203 KA Drachten) - en als zodanig laatstgemelde vennootschap rechtsgeldig vertegenwoordigende; Wind Vastgoed B.V. hierna genoemd: Wind Vastgoed.

Partijen al naar gelang hun positie hierna ook te noemen: vervreemder of verkrijger.
De verschenen personen, handelend als gemeld, verklaarden het navolgende: –

LEVERING, REGISTERGOED, GEBRUIK

Blijkens overeenkomst van ruiling hebben de gemeente en Wind Vastgoed een – ruilovereenkomst inzake na te melden registergoederen gesloten ter gedeeltelijke – uitvoering waarvan:

a. de verschenen persoon sub 1 bij deze namens de gemeente in eigendom – overdraagt aan Wind Vastgoed namens wie de verschenen persoon sub 2 bij – deze in eigendom aanvaardt:
   een perceel bouwterrein aan de Tjalk 1 te Lemmer, kadastraal bekend – gemeente Lemmer sectie C nummer 131, groot achttien are;
b. de verschenen persoon sub 2 bij deze namens Wind Vastgoed in eigendom – overdraagt aan de gemeente namens wie de verschenen persoon sub 1 bij –

deze in eigendom aanvaardt:
een perceel bouwterrein aan de Betelgeuze 1 te Lemmer, kadastraal bekend gemeente Lemmer sectie A nummer 6983, groot vijftien are acht en dertig centiare;

Voormelde percelen hierna te noemen: het geruilde, door verkrijger te gebruiken conform huidige bestemming.
Van de huidige bestemming afwijkend gebruik is voor rekening en risico van de verkrijger.
De gemeente zal zich er voor inspannen de benodigde publiekrechtelijke medewerking, voor het hierna omschreven ruimtelijke programma, te realiseren: voor wat betreft de locatie aan de Tjalk:
-mogelijkheid voor wonen: grondgebonden of appartementen;
-mogelijkheid voor kantoren en dienstverlening;
-mogelijkheid voor wonen en werken;
-mogelijkheid voor werken of combinatie tussen wonen en werken/dienstverlening;
-contingent circa eenentwintig;
-maximaal drie bouwlagen.

VOORAFGAANDE VERKRIJGING

Het geruilde is door de betreffende vervreemder verkregen als volgt:

a. gemeld perceel 131 is door de gemeente verkregen door de overschrijving op het hypotheekkantoor te Leeuwarden op twee december negentienhonderd zesenzeventig, in register Hypotheken 4, in deel 4185, nummer 1, van het afschrift van een akte van ruilverkaveling op een december negentienhonderd zesenzeventig verleden voor notaris De Gelder, destijds te Balk;
b. gemeld perceel 6983 is door Wind Vastgoed verkregen door de inschrijving ten kantore van de Dienst voor het kadaster en de openbare registers te Leeuwarden op vierentwintig december tweeduizend een, in register Hypotheken 4, in deel 10623, nummer 35, van een afschrift van een akte van levering op eenentwintig december tweeduizend een verleden voor genoemde notaris Alberda.

Gemelde akte van levering houdt onder meer in de bepaling dat partijen zich niet op een ontbindende voorwaarde kunnen beroepen.

KOOPPRIJS

Aan het door Wind Vastgoed afgestane is door partijen een waarde toegekend van vier honderd vijf en zestig duizend euro (€ 465.000,00).
Aan het door de gemeente afgestane is door partijen een waarde toegekend van twee honderd duizend euro (€ 200.000,00).
Aangezien in een later stadium - ter completering van de aangegane ruilovereenkomst - nog door de gemeente aan Wind Vastgoed zal worden afgestaan een perceel aan de A. Koopmanstraat te Lemmer en waaraan partijen een waarde hebben toegekend van twee honderd vijf en zestig duizend euro (€ 265.000,00), is thans door de gemeente geen toegift verschuldigd.
Voormelde overeenkomsten van koop en deze levering zijn, voor zover ten deze nog van belang, gesloten onder de volgende:

BEDINGEN:

kosten en belastingen

Artikel 1

1. Alle kosten van de levering, waaronder begrepen het kadastrale recht, zijn voor rekening van partijen, ieder voor de helft.
   De eventuele overdrachtsbelasting is voor rekening van de betreffende verkrijger.
2. Wegens de levering van het geruilde aan de Betelgeuze en de Tjalk is

omzetbelasting verschuldigd. Deze belasting is niet in voormelde bedragen begrepen.

Leveringsverplichting, juridische en feitelijke staat

Artikel 2

1. Vervreemder is verplicht aan verkrijger eigendom te leveren die:
   a. onvoorwaardelijk is;
   b. niet bezwaard is met beslagen en/of hypotheken of met inschrijvingen daarvan;
   c. niet bezwaard is met kwalitatieve verplichtingen (anders dan hierna vermeld);
   d. niet bezwaard is met beperkte rechten behoudens eventuele erfdienstbaarheden (van welke de aan verkoper bekende hierna zullen worden vermeld);
   e. niet belast is met andere lasten en beperkingen uit overeenkomst (anders dan hierna vermeld).
2. Indien de hiervoor vermelde grootte van het geruilde en/of de verdere omschrijving daarvan niet juist of niet volledig is, ontleent geen der partijen daaraan rechten.
3. Het geruilde wordt aanvaard in de feitelijke staat, waarin het zich ten tijde van de levering bevind, geheel ontruimd, vrij van huur of pacht of ander gebruiksrecht.

tijdstip feitelijke bezitsverschaffing (aflevering), baten en lasten, risico

Artikel 3

De feitelijke bezitsverschaffing (aflevering) van de percelen aan de Tjalk en Betelgeuze vindt plaats terstond na de ondertekening van deze akte.
Vanaf dat tijdstip komen de baten de verkrijger ten goede, zijn de lasten voor zijn rekening en draagt hij het risico van het geruilde.

titelbewijzen en bescheiden, aanspraken

Artikel 4

De op het geruilde betrekking hebbende titelbewijzen en bescheiden als bedoeld in artikel 9 Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek zijn, voor zover vervreemder deze in zijn bezit had, aan verkrijger afgegeven.
Alle aanspraken die vervreemder ten aanzien van het geruilde kan of zal kunnen doen gelden tegenover derden, waaronder begrepen bouwers, (onder)aannemers, installateurs en leveranciers gaan over op verkrijger. Voor zover deze aanspraken niet kunnen gelden als kwalitatieve rechten als bedoeld in artikel 251 Boek 6 van het Burgerlijk Wetboek is vervreemder verplicht op eerste verzoek van verkrijger aan een overdracht mee te werken. Vervreemder is tevens verplicht garantiebewijzen welke met betrekking tot het geruilde mochten bestaan aan verkrijger te overhandigen en alles te doen wat nodig is om deze ten name van verkrijger te doen stellen.

garanties van vervreemder

Artikel 5

Vervreemder garandeert het navolgende:

a. vervreemder is bevoegd tot ruiling en levering van het geruilde;
b. indien het geruilde geheel of gedeeltelijk vrij van huur moet worden overgedragen, is het geruilde thans geheel of voor dat gedeelte vrij van huur en/of van andere aanspraken tot gebruik, leeg, ontruimd en ongevorderd. Het geruilde is evenmin zonder recht of titel in gebruik bij derden;
c. het geruilde is niet betrokken in een ruilverkavelings- casu quo herinrichtingsplan en is niet ter onteigening aangewezen; er is geen sprake van leegstand noch van vordering van het verkochte krachtens de Huisvestingswet;
d. voor vervreemder bestaan ten opzichte van derden geen verplichtingen uit

hoofde van een voorkeursrecht of optierecht;

e. op het geruilde rusten de gebruikelijke zakelijke lasten, waarvan de verschenen termijnen zijn voldaan.

bodemonderzoek/ondergrondse tanks

Artikel 6

Eventuele in het geruilde aanwezige verontreiniging komt geheel voor rekening en risico van de verkrijger.

OMSCHRIJVING ERFDIENSTBAARHEDEN, KWALITATIEVE VERPLICHTINGEN EN/OF BIJZONDERE VERPLICHTINGEN

Met betrekking tot het geruilde zijn vervreemder geen (thans nog effectieve) erfdienstbaarheden, kwalitatieve verplichtingen en/of bijzondere verplichtingen bekend, anders dan die vermeld in de aankomsttitel van het door Wind Vastgoed afgestane, woordelijk luidende:

"VESTIGING KWALITATIEVE VERPLICHTINGEN

1. Het is koper of zijn rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijke genotsgerechtigde(n), voor een periode van vijftig (50) jaar, te rekenen vanaf éénentwintig december tweeduizend één, zonder uitdrukkelijke toestemming van verkoper of zijn rechtsopvolger(s) onder algemene of bijzondere titel, niet toegestaan op/in het verkochte een supermarkt in levensmiddelen en/of een speciaalzaak in food te exploiteren of te doen exploiteren (al dan niet middels verhuur of verpachting).
2. Bij overtreding van het in dit artikel onder 1 en 3 bepaalde, is de nalatige partij ten behoeve van Poiesz Supermarkten B.V. of diens rechtsopvolger(s) onder algemene of bijzondere titel een onmiddellijk-zonder rechterlijke tussenkomst-opeisbare boete verschuldigd van vijf duizend gulden (*f* 5.000,00) (twee duizend tweehonderdachtenzestig euro en negentig eurocent (€ 2.268,90)) per dag (of een gedeelte van een dag) dat de overtreding of niet -of niet volledige nakoming voortduurt, zonder dat enige ingebreke stelling is vereist. Bij overtreding van het hierna in dit artikel onder 3 bepaalde is (zijn) de overtreder(s) en zijn/haar/hun rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijk genotsgerechtigde(n) steeds hoofdelijk gehouden tot betaling van de boete(n). Voorzover koper of zijn rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijk genotsrechtigde(n) het verkochte aan (een) derde(n) mocht(en) hebben verhuurd, gelden de in dit artikel vermelde boetebepalingen eerst dan, nadat verkoper of zijn rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijk genotsgerechtigde(n) voor een eventuele overtreding per aangetekende brief aansprakelijk stelt/stellen waarna koper of zijn rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijk genotsgerechtigde(n) zonder rechtsgevolg gedurende een periode van maximaal vier weken de gelegenheid krijgt/krijgen de overtreding ongedaan te maken.
3. Ingeval koper of zijn rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijk genotsgerechtigde(n) het verkochte geheel of gedeeltelijk aan (een) derde(n) mocht(en) verhuren of verpachten is koper of zijn rechtsopvolger(s) in de eigendom of zakelijk genotsgerechtigde(n) verplicht het in dit artikel onder 1 en 2 bepaalde in de desbetreffende huur-pachtovereenkomst(en) op te nemen op verbeurte van de hiervoor vermelde boeten.
4. Voorzoveel nodig worden de in dit artikel omschreven verplichtingen tevens bedongen als een kwalitatieve verplichting als bedoeld in artikel 6:252 van het Burgerlijk Wetboek ten laste van het verkochte, welke verplichtingen zullen overgaan op opvolgende verkrijgers, terwijl mede met betrekking tot de in dit artikel omschreven verplichtingen gebonden zullen zijn degene(n) die van de rechthebbende(n) een recht tot gebruik van het verkochte zal/zullen krijgen."

Voor zover in bovengenoemde bepalingen verplichtingen voorkomen welke

vervreemder verplicht is aan verkrijger op te leggen, doet hij dat bij deze en wordt — een en ander bij deze door verkrijger aanvaard.——
Voor zover het gaat om rechten die ten behoeve van derden zijn bedongen, worden die rechten bij deze tevens door vervreemder voor die derden aangenomen. ——

ONTBINDENDE VOORWAARDEN UIT ONDERLIGGENDE OVEREENKOMSTEN

Alle ontbindende voorwaarden die zijn overeengekomen in de ruilovereenkomst of - in nadere overeenkomsten die op de ruil betrekking hebben, zijn thans uitgewerkt. - Noch vervreemder noch verkrijger kan zich terzake van deze ruil en levering nog op een ontbindende voorwaarde beroepen.——

VOLMACHT——

Van de volmachtverlening aan de comparante sub 1 blijkt uit een onderhandse akte van volmacht welke is gehecht aan een akte van levering de dato dertien september tweeduizend één, verleden voor genoemde notaris Alberda.——
Van de volmachtverlening aan de comparante sub 2 blijkt uit een onderhandse akte, die aan deze akte zal worden gehecht.——

VERKLARING ARTIKEL 204c BOEK 2 BURGERLIJK WETBOEK——

Het bepaalde in artikel 2:204c Burgerlijk Wetboek is niet van toepassing.——

BEROEP VRIJSTELLING OVERDRACHTSBELASTING——

Door verkrijger wordt een beroep gedaan op de vrijstelling van overdrachtsbelasting als bedoeld in artikel 15 lid 1 letter a van de Wet op belastingen van rechtsverkeer, aangezien het geruilde niet als bedrijfsmiddel is gebruikt.——
Voor zover nodig wordt door de gemeente tevens een beroep gedaan op de —— vrijstelling van overdrachtsbelasting als bedoeld in artikel 15 lid 1 letter c van de Wet op belastingen van rechtsverkeer.——

VOLMACHT TOT DOORHALING HYPOTHEKEN——

Voorts verlenen partijen bij deze volmacht aan mij, notaris en elk van mijn —— medewerkers, tot het verrichten van al hetgeen nodig of wenselijk is ter doorhaling - van hypothecaire inschrijving(en) en beslagen die vóór de levering op het geruilde - rustten en tot het verrichten van al hetgeen daarmede verband houdt.——

WOONPLAATSKEUZE——

Terzake van de uitvoering van deze overeenkomst, ook voor fiscale gevolgen, wordt woonplaats gekozen ten kantore van de bewaarder van deze akte. ——

SLOT VAN DE AKTE——

WAARVAN AKTE is verleden te Lemmer op de datum in het hoofd van deze — akte vermeld.——

De verschenen personen zijn mij, notaris, bekend. De zakelijke inhoud van de - akte is aan hen opgegeven en toegelicht. De verschenen personen hebben —— verklaard op volledige voorlezing van de akte geen prijs te stellen, tijdig voor het — verlijden van de inhoud van de akte te hebben kennis genomen en daarmee in te — stemmen.——

Deze akte is beperkt voorgelezen en onmiddellijk daarna ondertekend, eerst — door de verschenen personen en vervolgens door mij, notaris, om —— zestien uur nul minuten.——

(Volgt ondertekening)

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT:

mr. P. Albelda
notaris te Lemsterland

Een gelijkluidend afschrift is ingeschreven ten kantore van de Dienst voor het Kadaster en de openbare registers te Leeuwarden, op acht maart 2006, in het register hypotheken 4, in deel 11231, nummer 154.